

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házas bérbe:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Videkre postán szállítva:
 Egész évre... 22 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, április 22.

Halottaiból feltámadott.

Mennyi erő lakozik a feltámadás magasztos ünnepében. Óriási csodálatos, isteni hatalom rejlik benne, amelyet emberi észszel nem lehet megérteni, emberi kézzel nem lehet örökre megölni, örökre eltemetni. Legyőzi a halált, bölcsőjévé alakítja a sírboltot és új működésre száll ki belőle a világba a keresztrefeszített, halottaiból feltámadt, megdicsőült Istenember, Jézus Krisztus. Látjátok, ilyen a Megváltó, ilyen az általa alapított keresztény világnézet megdönthetetlen ereje.

Jézus Krisztus, a mi isteni Üdvöztök teremtette meg a keresztény világnézetet. Ő adta az emberiségnek karácsonyi ajándékul a betlehemi rozoga istállóban. De a világ nem tudta megbecsülni ezt a nagy ajándékot, ezt a drága kincsét. Eleinte azért nem, mert egyáltalán nem értette, utóbb meg azért nem, mert félreértette. Eleinte nagybárára figyelembe sem vették a názáreti Jézust és az ő tanítását az emberek, utóbb a szó köznapi értelmében magyarázták az Isten ígését s egyesek földi hatalmat vártak, mások földi hatalmukat féltették tőle. Akik hatalomra áhítoztak, csakhamar csalódottan fordultak el Jézustól, a hatalmasok meg gyűlölettel fordultak ellene. Keresztre feszítették és négy betű jelképében odaszegezték feje fölé a keresztény világnézet törvénykönyvét. Mégsem tudtak diadal-

maskodni Krisztuson, mégsem tudták elnyomni tanait. Ő meggyőzte a világot Feltámadásával összetörte a régi, korhadó világnézetet s a ledőlt zsidó és pogány oltárok fundamentumába beillesztette győzhetetlen fegyverét, a keresztet.

Krisztus feltámadása tehát nem legenda, telve naiv hittel és szárnyaló fantáziával, hanem diadalmas valóság, amely nemcsak a hitéletnek szólott, hanem szólt és szól az idők végezetéig a közéletnek is. Az ő győzelme azt hirdeti, hogy a keresztény világnézetnek nemcsak az oltárok lépcsőin, nemcsak a sekrestyékben, nemcsak a czellák imázsálmolyán, vagy a kegyképek mecsei előtt, hanem a nyilvános élet egész vonalán érvényesülnie, uralkodnia kell. A törvények alkotásánál, a végrehajtóhatalom kezelésében, a bíróságok termeiben és a társadalom életében is és a gazdasági téren is.

Halljátok-e ezt a szüntelenül zsongó husvétli harangszót ti, akik a tagadás kopár szikláin jártok, ti, akik a tétlenség és közöny völgyeiben szunnyadoztok és ti is, akik a melléktekintetek ingoványai-ban tévelyegtök? Miért keményítitek meg szíveteket? Miért nem szolgáljátok minden igyekezzetekkel és legjobb tehetségeitek szerint az Isten országát, amelynek polgáraivá avatott benneteket a szent keresztiség vize! Talán a zsidóktól féltök? Talán az ezüstpénzekre áhítoztok! Vagy hogy a hatalmasok barátsága vet békót lelkiismeretetekre? Nem tudjátok-e, hogy a vértanúk himnuszok éneklése közben,

boldogságtól sugárzó arccal áldozták fel életüket Krisztusért és az ő tanításáért? És titeket a hatalom nyomása, az anyagi előnyök, a hiu kitüntetések eddig megfélemlítettek és eltántorítottak az elkeresztélytelenedést, szabadelvű Magyarországon! Ne legyetek tovább szolgálékek, mert a zsarnokság és szolgálékek kora nálunk már lejárt és hazánk is feltámadt az egyfelől erőszakos, másfelől meghunyászkodó liberális sirjából. Ti örökösen megbotránkoztok a magatok kiskoruságában és gyávaságában a krisztusi világnézet erélyén és hamis tanukkal vádaskodtok örökké a páholyok vakolós papi fejedelmek előtt! Tudjátok-e, hogy ez káromkodás! Krisztus világnézetét meritek gyűlölködéssel vádolni s az ő eva géliumát akarnátok felebaráti szeretetre oktatni?

Ó, halgatag és késedelmes szívűek mindazok megértésére, amiket Krisztus hirdetett. Tegyetek meg hatvan stádiumnyi utat az önmegtagadás mesgyéjén és menjetek el Emmauszba, hogy megnyiljanak szemeitek és megismerjétek a feltámadt Istenembert a kenyérszegésben és megtanulhassátok tőle, hogy, aki nincsen vele, az ellene van.

Nincsen középút. Krisztust szeretnünk kell. Ha nem szeretjük, ellenségei vagyunk. Szívünk közönyös nem maradhat iránta. Kövessük azért utmutatását és küzdjünk világnézetje mellett állhatatosan. Állandó szenvedés, örökös küzdelem a kereszt. Fája meginoghat földjében — ha

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az okosabbik.

Írta: Kincs István.

Két Döbrössy Máté vala akkor az országban: egyik az öreg tószegi földbirtokos, a másik meg a tulajdon édes fia.

Szeretettel nevelte, sok ökor árán taníttatta s hogy okos ember vállott belőle, arról bizonyosságot tettek a tanárai, mert olyan kutyabőröket állítottak ki neki minden esztendőben, hogy az öreg már szinte elunta azt a sok „summa cum laude“-t megolvasni.

— Aztán csak az élethez is legyen eszed, fiam, — magyarázta ilyenkor az ifjabbik Máténak, mert az élet úgy nem ütött az iskolára, mint a ló a számarra. Majd meglássuk mire viszed. Most két három hónapig pipáld és igyál idehaza. Apáink is avval szokták kurálni fáradt tagjaikat, ha valami komolyabb munkából megtértek. Az fiam, a legokosabbik medecszina.

— Jól van édesapám — hagyta rá az ifju

Máté — megfogadom a szavát. Csomó könyvet is hoztam haza, azokból olvasgatok.

— Jaj lelkem, csak a könyveket hagyd békében! — ijedt meg az öreg — attól tartok, utóvégre még belecsömörlesz. Azután te nem ismered a parasztokat, szentül azt hiszik, hogy azért veszekedel mindig a könyvekkel, mert vastag butaság lakozik a fejedben. Csak arra kérlek, ne vesztegesd el a tekintélyedet.

A fiatal orvostudor denikve ráhagyta, legyen meg az édesapjának a kedve. Hogy az öregnek néha hogarai vannak, az nem volt újság előtte. Beleélt már magát azokba, mint az igazi magyar ember belerozsdásodik a pipaszóba. Ha szivart adsz neki, beteszi legfőlebb bagónak.

Bizony ma az öregben se lehetett sokat ujtani. A fiatal pedig azért tanult, hogy értsen az alkalmazkodáshoz is.

Igy is nehezen ment a dolog. A két különböző életnézet mindjárt összegabalyodott.

A doktor ur tudta, hogy falun van, hát falusi módon is akart szórakozni. A béresek közé elegyedett s azokat tartotta szóval otthon,

mezőn egyaránt s amihez meg azok értettek jobban, hogy kedvükben járasson, azt meg ő kérdezte meg tőlük.

Érdeklődött a hajdina és a repcze iránt, megkérdezte az ökrök nevét s a mit az egyik az eke mellől kidőlt, megmondta mint csinálnak, hogyan bánjanak vele; egy bérest pedig pláne orvosi kezelés alá vett. A rázó hideg járta, kinint adott neki, az asszony kezébe meg pénzt csusztatott, hogy tápláló kosztról gondoskodjék.

Mindennek pedig hire ment. A szegény emberek nem győzték dicsérni a derékségét, tűzbe-vizbe mentek volna érte.

Nem úgy az öreg Máté.

Eleinte csak csóválta a fejét, hanem végezetül azután kitért.

— Te fiam, Máté! — rontott neki a doktor urnak — nem megmondtam, vigyázz a tekintélyedre? Ha még soká igy viszed, a bakter sem emeli meg a kalapját előtted.

— Mi baj édes apám? Vétettem valamit?

— Hogy vétettél-e?! — kiáltott föl az

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó cég

Szővetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női *costümök*, valódi angol SZÖVETEK nagy váiasztékban.

a Gondviselés a népek büntetéseképp megengedi — de ügye el nem bukhatik soha. Hordozói összeroskadhatnak alatta, de új Simonok támadnak Cirenében, akik újra vállukra veszik és tovább hordozzák. Míg nem az ítélet napján majd sugárzó fényvel ragyog fel az égen, honnan a halottaiból feltámadt Krisztus legyen eljövendő ítélni az eleveneket és holtakat.

Alleluja! Dr. Helvey Lajos.

A politikai válság.

A nagy héten s általában, mióta a király Budapestről elutazott stagnál a válság ügye. Senkit e tárgyban a király azóta nem fogadott.

Kombinációkban azért nem volt hiány a nagy héten sem, sőt az általános politikai csend közepett keletkeztek a legbadaarabb kombinációk, melyek közül az egyik már katonai kormányzót emlegetett, a másik meg Vilmos császár befolyását mozgósította a német vezényszó érdekében.

Negyven esztendővel ezelőtt Deák Ferencznek történelmi nevezetességű husvétii cikke oldotta meg a válságot.

Ujságcikkében most sincs hiány. Kossuth Ferencznek tegnapi cikke, melyet a Magyarországon közölt méltó feltűnést kelt. Mert nem habozik kijelenteni, hogy a koalíciós többség felirati javaslata alapján nem lehet megoldani a kérdést, akkor ez azt jelenti, hogy Magyarországon a 67-es alapon nem lehet többé kormányozni.

Ez pedig az alkotmány válságát jelené.

Hire jár, hogy Tisza is husvétii cikket dolgozik, erről más helyen emlékezünk meg bővebben. Tartalmáról persze még mit sem tudunk. Azonban ujságcikkével ezuttal bajosan fogják megoldani a válságot.

E hét végére jelezték már a királynak Budapestre érkezését, akkor ismét felveszi a

kibontakozás fonalát. Ha ez sikerre vezet, ez lesz a nemzetnek a legkedvesebb husvétii ajándék.

Bizunk a nemzet igazságos ügyében. Eljön annak is a feltámadása, lesz még a nemzetnek is husvétija.

Adja Isten!

A szabadelvűpárt kapkod.

Mióta a szabadelvűpárt kicseppent az uraságból, a legörültebb tervekkel igyekeznek létjogot keresni magának. Most egyszerre szélső radikális akarna lenni; ime, a hír, mely ez eseményt bejelenti:

A szabadelvűséget Ausztriában megülte a megalkuvás politikája. Minket is meggyengített s tán meg is öl, ha katasztrófa nem éri. Mert ez a katasztrófa jelenti a szabadelvűpárt teljes megifjodását: az ujszülött radikális szabadelvűpártot. Lehet, sőt valószínű, hogy a programnak egyes pontjai szakadást okoznak. Számításunk szerint kiválik 50—60. De hányan csatlakoznak majd hozzánk, ha vezérünk előterjeszti a megifjodott párt programját, amelyben benne van a felekezeti iskolák államosítása. Nemzeti bank szervezése a magyar föld terheinek konvertálására; az 1848: XX. végrehajtása. A lattundiumok és a holt kéz kiirtása. A Kossuth-pártnak Kossuth része nem lesz e szövetségünk inkább, semhogy Apponyiékkel vontassák programjukat visszafelé? Nem is szólok a program apróbb pontjairól, amelyek között nem egy lesz, amely valósággal szenzációt fog kelteni.

Legnagyobb szenzáció, hogy a szabadelvűpárt maga is érzi: finita la commedia! Most most akar játszani — de a nemzet többé komédiásoknak fel nem ül.

Tisza husvétii cikket ír?

A geszti bucsuzó remete, amint a fővárosból értesülünk, husvétii cikket dolgozik.

Miként egykor Deák Ferencz történelmi becsüvé vált husvétii cikke lerázta az osztrák bilincseket az uralkodó mellett levő tanácsosokról, úgy akarja gróf Tisza István is egy husvétii cikket megörökíteni nevét a történelemben.

Ennek a férfunak lelkében nagy átalakulások történtek.

Hogyha a parlamentben egyszer más-kor fel is villant amaz erő sziporkája, mely őt a széltőségekre ragadta, parlamenti megnyilatkozásai nem a régi helyeságban született bombasztok, nem a vaskéz dolyfős dulakodásai, hanem a sziklához lánczolt Prometheus tépelődései, kinek belsejét a mult idő sasa marczangolja karmaival, aki akkor lett letörve, amikor nagygyá akart lenni, aki összetörte pártját, hogy a 67-es ideák romjai alá temetkezzenek.

Volt egy idő, amikor Tisza Kálmán a bihari pontokat szegre akasztotta, hogy Deák Ferencz örökébe lépjen.

Ez a szeg, amelyen a bihari pontok lógnak, még maig is meg van, minden eltűnési törekvés dacára. Az a szeg a nemzeti őserő megnyilatkozása óta az újabb kor villamos áramától izzóvá lett, fénylik, hevit, tüzel és hítja azt a férfit, aki nagyobb akart lenni az apjánál, csak-hogy a külföld bámulása közben elvesztette a talajt lábai alul itt e hazában.

Gróf Tisza István nem irhat az ország népéhez még egy ugrai levelet.

Az az ugrai levél a béke napjaiban felrántotta a horizontra az istennyilával terhes felhőt, melyből lecsapott az égi tűz arra a pártra, melynek érdekét szolgálta lett volna hivatva.

Ennek az égi tűznek ragyogásánál született meg a nemzet ítélete, melynek nemcsak fényt, hanem erőt is adott.

Ez az égi tűz átalakította, Tiszának lelkét, gondolkodását, egész valóját és mig arcán, szeméinek bágyadt pillantásán egész testén valami bágyadtság ömlik el, lelkében küzd az erő, az akarat, az eszme, a hazafiság, a nagy álmok, a féktelen ambíció egymással és jaj neki,

öreg tenger keserűséggel — hát azt hiszed, a béresnek nincsen esze, csak te etted a tudományt kanállal?

— Dehogyan hiszem.

— De hát akkor miért kérde meg tőlük, milyen formája van, mikor a repce kikel?

— Ha egyszer nem tudom. Összel sohase voltam idehaza.

— Bibaszt! ha nem tudod faggyuzd meg, de ne kösd a béres orrára. Annyi iskolát tanulni s nem tudni, hogyan kel a repce.

Az öreg Máté szünetet tartott s iszonyatosan kapálta a füle tövét.

— De édes apám — fogta könyörgésre a dolgot a másik Máté — hiszen én nem készültem gazdászni, én egészen mást tanultam.

— Ejl mit — pattant föl az öreg — lári-fári. Nézd meg a papunkat, csak eredj, az is mást tanult, az istenről, meg az angyalokról, s mégis úgy gazdálkodik, csak úgy ropog. Tudja az betéve mi van a repcével meg a hajdinával. Attól venné példát.

— Aztán azt is hallom, hogy lejársz a folyóhoz halászni — folytatta kis vártatva az öreg.

— Nos talán azt se szabad?

— Szabad, szabad, itt nem arról van szó, mi szabad, mi nem szabad, hanem micsoda illik egy földesur fiához s mi nem illik. Mert halászni minálunk a cigányok járnak. Ha éppen ráchültél egy harcsára, csak szólj nekik, hoznak azok tizedet is holnap fölöstökömrre, csak győzd megenni. Már harmadszor mondom, féltsd a tekintélyedet.

— Azután ne beszélj mindig a németről. Hogy a német így tesz, meg úgy tesz. Akaszsa fel magát, azt tenné legjobban; de mi a némettől még soha okosat nem tanultunk, nem is akarunk tanulni tőle, elég galyibát hozott már szegény hazánkra, olvasd meg a históriát. És ha mindig csak a szomszédságból veszed a példát, akkor a béresnek szentül azt hiszik, hogy messzebb nem is voltál. Ha már beszélj, beszélj nekik Ausztráliáról meg a gör ugrányról; mert hiszed-e, hogy az én béreseim megfognak Amerikában? Három legényem éppen a tavasszal jött onnan vissza, azért hát azokkal ne sokat okoskodjál, aszondom.

— Jól van édesapám, végig hallgattam.

— Végig-e? — zsörtölődött az öreg — még egy hétre való mondani valóm volna.

— Hát annyit vétettem volna rövid pár nap alatt?

— Annyit hogy ki se lehet mondani. Mint doktor is elrontod a remomédat.

— Arra hát igazán kíváncsi volnék.

— Csudálom, hogy magadtól nem fundáld ki, amiért emberdoktor létedre, ökröt nem szabad gyógyítanod. Fucscs lesz minden hiteled nyomban. Mert ha azt akarom, hogy az ökrök vegyék hasznodat, akkor lódoctort faragok belőled. Azt csak belátod remélem. És mert éppen itt tartunk, tudd meg, beteg állatnak bunkó a legjobb orvossága. Hogy én bevérem, mikorra méltóztatik az ökrök meggyógyulni? jól jársz, hogy abba öntöm a türelmemet. Eladom a mézárósnak s punktum. Az levágja. A városiak megesszik.

— Azt a beteg állatot?

Az öreg Döbrössy Máté nagy szemeket meresztett fiára, majd elkezdett kacagni:

— Oh azok a városiak, ahogy tudják mitől hiznak azok.

A fiatal ember egészen elkedvetlenedett. Sok bántotta, de nem akart szólni. Hanem most már szentül meg volt róla győződve,

A radio-activ

Schmidthauer-féle

Igmándi

keserűviz, reggel fél pohárral használva,

jelenleg a legjobb természetes gyomor-, bél- és vértisztító, mint ivó kúra a Karlsbadi és Marienbadi gyógymód meglepően gyors és sikeres helyettesítője. — Az első magyar ásványviz, amelyben RADIUM fedeztetett fel. Gyógyereje rendkívüli. — Kapható kis és nagy üvegben Nagyváradon, minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben.

Főszékhely a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban.

hogya a vesztett csata után nagy atyjának példáját követi.

Még egy ugrai levéllel gróf Tisza István politikai öngyilkosságot követ el, hogya pedig a nagy atyja példáját követi és nem a nemzeti eszmék piedesztáljára áll, ugy elenyészik, emléket csak az örökíti meg, hogy féktelen ambíciójával ösztöztörte saját pártját és eliteltette magát a nemzet ítélőszéke által.

Ma az egész nemzetnek egy eszmére, egy akaratra, egy irányra van szüksége és ez a nemzeti önállóság, melynek szükségességét oly hatalmasan követelik a balkáni népek vérfürdői és amelyet meg nem értettek mások, csak a magyar nemzeti királyok.

Ebben a nagy küzdelemben, mely reánk vár, még gróf Tisza Istvánra is szükségünk van. *Sinopeus.*

P o r .

Napsütötte, magas hegytetőről olyan tisztának, ragyogónak látszik minden. Az úde levegőben, Istenhez közel úgy tűnik a vándornak, hogy szép és könnyű az élet. De csakhamar felocsudik a káprázatból eszébe jut a távolban csillogó háztetők alatt küszködő ember az ő szörnyű szenvedéyleivel és szenvedéseivel . . .

Igy jártam én a feltámadásnak ünnepén, Lelkem fölemelkedik az ünnep verő fényében, érzem az örökkévaló szellem diadalát az enyészet fölött — s mint ama elbűvölt vándornak ott a napsütötte bércezen, eszembe jut . . . a por.

Még pedig nem is az ő jelképes mivoltában. Nem a »porhüvely«, a test, az anyag, mely mai nap oly sok ember lelkesedésének, tárgya, hanem az anyag feloszlásaiból eredő igazi, va-

hogya az édesapja kiöntötte már minden keserűségét ellene.

Pedig csalódot.

Az öreg újból kezdte:

— S hadd hallom csak fiam, mivel akard te azt a hideglelés béresemet meggyógyítani? Porokkal?

— Igenis, kininnel.

— Süsd meg a kininedet. Látszik, hogy könyvekből tanultad még a magad tudományát is. Mázsára valót etess meg vele, ha attól meg nem gyógyul, fogadok egész buzatermésembe. Ugy ám, lelkem, mert mi ahhoz jobban értünk. Paprikás bor annak a valódi orvossága. Városi ember gyomra, igaz nem veszi be, annak találtatók ki azokat a porokat, de hát lásd, azért patkól el annyi a városiak közül minden esztendőben. S ha valamennyinek keresztet dugnánk a sirhalmára, nem maradna fa a városok egész körületén. Abba is pusztultak bele mindenfelé a városi erdők. Nem igaz talán?

Az ifjabbik Döbrössy Máté szomoruan nézett maga elé. Mit csináljon az édesapjával? Veszekedjék vele? Kettejüket egész világ választja el egymástól s azokat a választófalakat lerombolni alig áll az ő hatalmában. Legjobb lesz, ha utjaik elválnak.

Még az nap csomagolt és bucsut mondott az apai háznak. Az apja még ott is jó tanácsot adott neki.

— Okos ember vagy fiam, tudom, de ne feledd el, hogy okosabbak is vannak még nálad.

Melyik volt hát az okosabbik?

Angol, Olasz és belföldi kalapok. Legnagyobb választékban megérkeztek

lóságos »por«, melyet így szép ünnepnapon is arcunkba csap a tavaszi szellő s melynél az emberi megvetésnek az utálatnak nincsen méltóbb tárgya.

Közmondásaink, szállóigénk is tanusítják az ember megvetését a por iránt. »Porban fetreng« a züllött ember, a föld poráig alázkodik a gyáva, porban csuszik a hizelkedő, »leissza magát a sárga föld poráig« a részeg, s port hint a világ szemébe a csaló.

Nekünk, váradiaknak azonban jogunk volna külön gyűjteményt készíteni ezekből a szállóigékből, olyan bőséges alkalmunk van tapasztalni, hogy milyen utálatos a por.

Mikor a tavaszi napsugár kicsal bennünket a hosszú téli rabság után palotákkal szegélyezett utcáinkra, sétatereinkre vagy hegyeink aljába: úde, tiszta levegőt nagyon gyéren találhatunk, minden élvezetünket elrontja a por. Ilyenkor észlelhetjük különösen, hogy ez a parányi, sokszor láthatatlan szemecskékből álló ellenség milyen bőven tenyészik erre mi felénk. Egész fellegekkel vesz körül bennünket, puha vastag rétegekkel fekszi meg a talajt. Belepi a tavasz virágait, megfosztva őket szinompájuktól s kora hervadásukat okozva. Meg szállja a fakadó rügyeket, a friss lombokat s okozza, hogy nálunk sokkal hamarabb sárgul és hull a lomb, mint a civilizációtól távol eső ösvadonban.

Belepi czifra épületeinket is, »szürkév« tesz itt mindent.

Belopózik otthonunkba; megtámadja legteljettebb csecsebecsünket: meg roantja butorainkat, ruháinkat.

De ami legjobban fáj, rászáll legdrágább kincseinkre: a gyermekeinkre. Behatol szemükbe gyenge tüdejükbe s amint elpusztítja az utszéli virágokat, úgy hogy a bele a gyermekszervezetbe ezernyi betegség csiráit s nem egyszer a korahalált.

Igy lesz a por nemcsak hirdetője az enyészetnek, hanem terjesztője is.

Azok a látszólag ártatlan porszemecskék, melyekkel az ablakon beszűrődő napsugár olyan bohókás játékot űz, temérdek veszedelmet rejthetnek magukban, mert származhatnak azok egy tüdővésztes beteg tüdőjéből, vagy egy korhadó sirkeresztből is.

Hiszen végül minden porrá lesz. A széllel daczoló hegyorom éppen úgy ledől s porrá lesz lassankint, mint a mezők szerény virágai. A távol világokból hozzánk tévedt meteor éppen úgy porrá oszlik, mint a beteg koldus rongyai, miket az árok parton elhagyott.

Az a véres, gennyes folt a járdán, melyet egy tüdőbeteg járókelő köpött csakhamar felszárad s porrá oszolva vigan repül a levegőbe éppen úgy mint a házak tisztítatlan nyílt csatornáin kiömlő szennyes, bűzös folyadék. És a gyárakban zakatoló millió gép ép úgy fejleszti a port, mint a kőművesek csákányai, mikor ócska, dohos épületek szétrombolásán dolgoznak.

Ilyen különféle s ugyancsak sok tisztátlan forrásból erednek azok a parányi porszemecskék, melyek bennünket olyan gyöngéden s hűségesen körüllebegnek s ugyancsak sok veszélyt rejtenek magukban főleg a gyermek szervezetre nézve és mégis oly kevéssé óvakodunk a portól.

Magánházakban és iskolákban még mindig a könnyen porló fenyőfa padló járja; a helyett,

hogya tölgyfa padlót vagy olajfestékes padlót alkalmaznának; a takarítás inkább a por fölveréséből, mint annak kiirtásából áll, a szellőzés végett kinyitott ablakokon pedig tódul be az utcápor, így aztán halmozódik a kóroanyag gyermekeink tüdejében s tömérdek a beteges gyermekünk.

Városunk egy kitűnő orvosa minden tüdőbajos embernek azt ajánlja, hogy csak a portól óvakodjék. De azért nem értesülünk még róla, orvosegyletünk vagy városunk közegészségügyi bizottsága valamit tett volna a váradi por ellen.

A mi utcánkat rendszeren a reggeli órákban seprik. Ugy 8 óratájt, mikor gyermekeink temérdek könyvet cipelve sietnek az iskolába. Sietés közben gyorsabban szedik a lélegzetet s szívják tüdejükbe a frissen, bőven fölvert utcai port. Hát ez valóságos merénylet a gyermekegészség ellen. Sokkal kisebb vidéki városokról tudom, hogy az esti és éjjeli órákban seprik az utcákat. Nem is említve azokat a nyugati városokat, ahol a csatornák és a bőséges vízvezeték lehetővé teszi, hogy (persze szintén éjjel) leöntsék a jól kövezett utcát és teljesen pormentesen tisztogassanak.

Sajnos, nálunk locsolásra sem jut víz s az utcaseprést valóságos porfellegek kísérik. De legalább az iskolába járó ifjúságot óvják meg tőlük a városunk köztisztasága ügyét intézők.

Mostanában egy vészkiáltás hangzik Magyarországon: »Védekezzünk a tüdővész ellen.« És könnyveket adnak ki, sanatoriumokat állítanak s vidékenként sanatoriumi bizottságokat stb. Nálunk is elég áldozatot szed a tüdővész, főleg a fiatalság körében. És ha megalakul városunkban a sanatoriumi bizottság, bátran zászlajára írhatja a »pormenteséget.«

Valóban nem szabad kicsinyelnünk a veszedelmet, mely a porban rejlik. Nincs igaza annak, aki mosolyog ezen az aggodalmakon s váltig azt mondja, hogy egy kis por nem okoz tüdővést; mert cseppek vájják a sziklát s az emberi, főleg a gyermeki szervezet mai nap korántsem sziklaerős.

Özv. Személy Kálmánné.

Ritoók Zsigmond.

Egy köztisztelőben álló, ősz polgára halt meg városunknak, a királyi tábla elnöke, Ritoók Zsigmond.

Érdemekben gazdag, szép pályát futott meg; sirjára az elismerés hinti virágait.

Büszke volt rá az ügyvédi kar, a melyen pályáját kezdte; a bírói kar, melynek egyik legelőkelőbb állását töltötte be; a város, melynek érdekeit igazán önzetlenül szolgálta; és a református felekezet, melynek mint főszlopa, bárminő érdekeit mindenkor első sorban tartotta szem előtt.

Társadalmi szereplése az, a mi e város polgársága előtt tiszteletet és szeretetet biztosított nevének. Mint ügyvéd, egyike volt a legkeresettebbeknek. Az ügyvédi kamara elnökévé, a város közönsége törvényhatósági bizottsági taggá választotta. Utóbbi minőségében elévülhetetlen érdemeket szerzett magának azzal, hogy a vízvezeték létesítésének eszméjét ő penditette meg először.

Férfi fehérneműek nagy választékban és méret szerint is a legyorsabban készíthetők 733. Együttműködő raktár valódi »HU-MA-IM« védjeggyel ellátott amerikai cipőkből.

Róth M. utóda
c z é g n é l

Nagyvárad büszkesége a vízvezeték; ez az alkotás a többi érdemes férfi közt Ritoók Zsigmond emlékezetét is fenntartja.

Az iskolaszéknek is éveken át volt elnöke Ritoók s a tanügy iránti érdeklődését megőrizte akkor is, mikor e diszes állástól megvált. Emlékezetes marad az az erős elvi álláspontja, a melyről az iskolák államosítása ellen harczolt.

Mióta a bírói pályára tért, tevékenységét mindinkább hivatala és felekezete foglalta le. Ez utóbbinak szempontjait mindenkor exkluzíve érvényesítette.

Ez exkluzivitást enyhítette, hogy hite pozitív alapokon nyugodott s a szélsőségektől óvta hitsorsosait. Szép példája volt ennek az a beszéd, amelyben a konvent előtt a kath. egyház példájára belterjes működésre, belmissiók szervezésére hívta fel a reformátusok figyelmét. A jogászegyletben a törvénytelen gyermekek jogállásáról tartott előadása emelkedett gondolkodást tanusított. Utóbbi időkben kora egyre sürgetőbben kívánt nyugalmat, de Ritoók utolsó erejével is példás lelkesedéssel ragaszkodott a munkához. Szervezete azonban gyengébb volt a lélek akaratanál s a halál angyala adta meg neki a nyugalmat.

Emlékezetét gyászbaborult családjá, alkotási s a közönség kegyelete őrzik.

Ritoók Zsigmond elhunytáról a Tiszántul tegnapi számából értesült először a közönség. A halál híre az egész városban mély részvétet és őszinte sajnálkozást keltett.

Ritoók Zsigmond már hosszabb idő óta súlyos beteg volt, de orvosai remélték felgyógyulását. Pénteken azonban agoniába esett s halála — mint már irtuk — éjjel egy óraker következett be.

A kora reggeli órákban kitűzték a kir. tábla, a kir. törvényszék, a kir. ügyészség, a városháza, megyeháza, valamint az összes községi iskolák épületeire a gyászlobogókat.

Igen sokan keresték fel előkelőségeink közül a gyászba borult családot s részvételüknek adtak kifejezést.

A kir. tábla bírói kara összülésre jött össze, amely Medvigy Mihály tanácselnök, aki hosszabb betegsége alatt is helyettesítette az elnököt, átvette az ügyek vezetését s megállapította a részvét kifejezésének módozatait. Azonnal értesítették a gyászesetről a kir. tábla kerületébe tartozó összes törvényszékeket és járásbírókat.

A város részvéte.

Beöthy László főispán a gyászeset alkalmából felment a városházára s a polgármesterrel megbeszélte a város részvéte módozatait.

A város törvényhatósága ma, Husvét vasárnapján délelőtt 11 óraker rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a következő meghívót bocsátotta ki:

Valamennyi bizottsági tag urnak.

Főispán ur ő méltósága a f. évi április hó 23-ik (vasárnap) napjának délelőtti 11 órájára rendkívüli közgyűlés összehívását rendelte el, mely közgyűlésnek egyedüli tárgya Ritoók Zsigmond kir. ítélőtáblai elnök, Nagyvárad város érdemes polgára s törvényhatósági bizottsági tagjának elhunyt alkalmából teendő intézkedés leend.

E rendkívüli közgyűlésre valamennyi bizottsági tag urat tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1905. április 22.

Rimler Károly, polgármester.

A közgyűlés elé indítványt tesznek, hogy: az elhunyt érdemeit a trvhatóság jegyzőkönyvében megörökítse; a város halottjának tekinti a megboldogultat s a temetést a város rendezi; a törvényhatóság nevében a koporsóra koszorut helyeznek; az elhalt kiváló férfi arczképét a város megfesteti; Korona-utczát Ritoók Zsigmond utczának nevezik el.

A halott a Széchenyi-teri halottas ház egyik termében van diszes ravatalra helyezve. A kapu, a folyosó és a gyászterem fekete posztóval van bevonva. Az elhunyt masszív fekete antik koporsóban nyugszik s a koporsó mellett a Concordia temetkezési intézet diszruhás testőrei állanak őrt, a kapuban pedig dísz-őr áll.

Tegnap már sokan keresték fel a ravatalt s igen sok koszorut küldtek a következő feliratokkal:

Nagyvárad város közönsége — A város igaz fiának, széles selyem fáille szalag, a város színeivel, óriási pálmakoszorúval. A bihari ev. ref. egyházmegye — igaz fájdalom jeleül, diszes palma koszorú, széles selyem moire szalaggal. A nagyvárad kir. járásbírósi kara — Hálas emlékezetül, diszes pálmakoszorú, széles fekete selyem moire szalaggal. Az élesdi kir. járásbírósi tisztviselői kara — Hálas emlékezetül, diszes borostyán koszorú, széles fekete-selyem moire szalaggal. Tenkei kir. járásbírósi kara — Hálas emlékezetül, remek őszirózsa koszorú, széles lila-selyem szalaggal. A magyar-esekei kir. járásbírósi tisztviselői — Hálas emlékezetül, remek edelweis koszorú, széles fehér-selyem szalag. A belényesi kerületi járásbírósi kara — Kegyelete jeleül, pompás chrisanthem koszorú, széles lila-selyem szalaggal.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Ritoók Zsigmondné Ungváry Berta, valamint gyermekei: ifj. Ritoók Zsigmond és felesége Tormay Mária: Mária, Zsigmond és Berta gyermekeikkel; Ritoók Emma. Ritoók Margit, özv. Ritoók Gézáne Urbán Ella: Ella és Eva gyermekeivel; özv. Gobóczy Károlyné Ritoók Anasztázia fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett és feledhetetlen férje, illetőleg atyjuk, apósuk, nagyatyjuk és testvére id. Ritoók Zsigmond t. é. április hó 22-én, éjjel 1 óraker életének 68-ik, boldog házasságának 42-ik évében két heti szenvedés után elhunyt. A megboldogult földi maradványai folyó évi április hó 23-án d. u. 5 óraker fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a Széchenyi-ter 12. sz. gyászházából a várad-olaszi temetőben levő családi sírkertben az örök nyugalomnak átadatni. Nagyvárad, 1905. április 22. Béke poraira!

A temetés.

A temetés ma, Husvét vasárnapján délután fél 5 óraker lesz s azon testületileg vesz részt a város törvényhatósága, az igazságügyi hivatalok személyzete, az ügyvédi kar, a tanítótestületek, az iskolaszék.

A polgármester és az ügyvédi kamara a következő felhívásokat adta ki:

Mély megilletődéssel kérem föl Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának és tiszt karának t. tagjait, hogy városunk nagy fiának törvényhatósági bizottságunk érdemdu tagjának, néh. Ritoók Zsigmond kir. ítélőtáblai elnök urnak f. hó 23-án, vasárnap délután fél

5 óraker megtartandó végtisztességtételre megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1905. április hó 22.

Rimler Károly, polgármester.

Az ügyvédi kar tiszelt tagjai fölkéretnek, hogy megboldogult Ritoók Zsigmond kir. táblai elnök urnak, a nagyvárad ügyvédi kamara egykori elnökének, végtisztességtételén, f. évi április hó 23-án d. u. 4 és fél óraker testületileg megjelenni sziveskedjenek.

Gyülekezés az ügyvédi kamara Széchenyi-terzi helyiségében d. u. 4 óraker.

Az elnökség.

Az elhunyt kiváló férfi életrajzi adatai a következők:

Gálszécsi Ritoók Zsigmond az 1837. évi február hó 9-ikén Darvason, Biharmegyében született, Ritoók Dániel és Tóth Sára fia. Iskoláit a debreczeni Collégiumban, a budapesti és bécsi egyetemen végezte. Kezdetben a helytartó tanácsnál volt alkalmazva 1862. január 1-től nyitott ügyvédi irodát Nagyváradon. 1862. novemberben nősült, felesége Ungváry Berta, (Ungváry István és Csányi Erzsébet leánya.) Az ügyvédi kamarák szervezésekor kamarai elnöknek választott s e tisztet 1891-ig viselte, midőn a kir. táblák decentralizációja alkalmából (a Szilágyi Dezső által neki felajánlott államtitkári állást az igazságügyminiszteriumban elvállalni nem akarván) a nagyvárad kir. táblánál tanácselnökké neveztetet ki. — 1892-ben Zádor Gyula halála után lett a nagyvárad kir. tábla elnöke. Az iskolaszék szervezése alkalmával iskolaszéki elnökké választott, s maradt 1891-ig. 1872. óta a biharmegyei ev. ref. egyházmegye gondnoka; mint ilyen, az ev. ref. egyház egyetemes konventjének és zsinatának tagja, éveken át jegyzője. Alapítója és elnöke a nagyvárad Protestáns jótékony egyletnek, melyben a protestáns nőnevelés érdekében erős propagandát fejtve ki, keresztül vitte a nagyvárad református nőnevelő intézet megalapítását internátussal és tanító nőképzővel. A protestáns irodalmi társaság megalapításában közreműködött. A nvárad gyermekbarát elnöke, a nvárad Jogászegylet elnöke, az országos jogászegyletnek éveken át jegyzője. Az alkotmányos korszakban kezdetben a Deák-párthoz, a fuzió után a kormánypárthoz tartozott s mellette a legutolsó választásig kitartott. A bírósághoz való kinevezetése előtt a nagyvárad képviselő választások legtöbbjének választmányi elnöke volt. Altalában Nagyvárad minden kultur mozgalmában élénk részt vett mint törvényhatósági bizottsági tag. Első megindítója volt a vízvezeték felállítását célzó mozgalomnak is.

UJDONSÁGOK.

Husvét.

Feltámadt Krisztus e napon!
Évről-évre felcsendül az Alleluja s az emberiség lelke évről-évre beleolvad a dicsőítő énekbe.

Aztán hazamegyünk és kezdjük, a hol tegnap elhagytuk.

Nem jól van ez így!

Az az ének ne csak a hangokat vigye fölfelé, hanem a sziveket, a lelkeket is. És a mig a hang eloszlik, addig a lélek maradjon meg abban a fenséges gondolatkörben mindenkor.

Egyetlen egyszer szemlélhetted az emberi-

Uj modern férfi szabó-üzlet Nagyvárad, Színház-u. (Dr Adorján-ház.)

A tavaszi és nyári idényre ajánlom a legdivatosabb, finom hazai-, angol-, francia-, skót-, Hemszpon-kelmékből felszerelt divatos szabásu uri öltönyöket valamint mindentéle sport- és Livré-öltözeteket a legujabb angol szabással állitok elő. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel: **Harmathy István, férfi-szabó.** A nálam készült ruhákat díjmentesen vasalom.

ség a feltámadást valóságban a földön. Ma annak csak jelképei vannak idelelt s a jelképek mind arra intenek, hogy a valóságos feltámadást csak odafent keressük.

Idelelt amaz egyetlen dicső Feltámadás óta ezernyi veszély, gond, küzdelem keríti hatalmába a lelket. Leszögeződünk a földi indulatok sorába — kiemeli fel onnan lelkünket?

A feltámadott Istenember!

Hozzá siessünk, hozzá emelkedjünk!

Támadjon fel Krisztus necsak jelképpileg, valósággal valamennyiünk lelkében. Támadjon fel vele a szeretet, a hitben való erősség bátorság a hitért való nehéz küzdelemben, — támadjon fel bennünk az Isten által belénk öntött nemes, örökéletű lélek.

Feltámadt Krisztus — fel kell támadnia mindennek, a mi nemes, hogy aztán necsak az ajkak, de a szívek is zengjék a szent zsolozsmát:

Alleluja, hála legyen az Istennek!

*

A feltámadási magasztos szertartásokat tegnap este óriási közönség jelenlétében végezték az összes templomokban. Mivel kedvező idő volt az istentiszteletek után egyes templomokban körmenetek voltak.

A székesegyházban *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t., tábori püspök végezte a feltámadási istentiszteletet, mely alatt a székesegyházi ének- és zenekar egyházi zenedarabokat adott elő. A kivonult katonaság díszütet adott.

A premontrai rend templomában este fél 8 órakor volt a feltámadás. A szent szertartásokat *Dencs* János tb. kanonok végezte. A körmenet Uri-utca elejéig vonult ki, mivel az építkezések miatt a Széchenyi-térre nem mehetett. Az ablakok ki voltak világítva.

A Szent László templomban dr *Vucskics* Gyula végezte a feltámadási istentiszteletet, várad-velencei plebánia-templomban *Gabriely* Lajos plebános.

*

Ma, husvét vasárnapján délelőtt 9 órakor a székesegyházban *Belopotoczky* Kálmán tábori püspök szentmisét celebrál s az Evangéliumkor *Palotay* László pápai praelatus szent beszédet tart.

A premontrai rend templomában ünnep első napján nem lesz szentbeszéd, hanem reggel 7 órakor, 9 órakor és fél 12 órakor szentmisét tartanak. Ünnep második napján 9 órakor nagymise és szentbeszéd lesz. A misét *Dencs* János tb. kanonok, a szentbeszédet *Besser* Hugó káplán tartja.

A Szent László-templomban ünnep első napján *Vucskics* Gyula dr plebános fog misét és predikációt tartani. Ünnep másodnapján *Vucskics* Gyula dr misét mond; a szentbeszédet *Lestyán* Endre dr végzi.

A várad-velencei plebánia-templomban ma délelőtt 9 órakor *Szmetka* L. Ödön premontrai kanonok misézik, szent beszédet *Gabriely* Lajos plebános fog mondani. Ünnep másodnapján úgy a szentmisét, mint a predikációt *Grócz* Béla prépost kanonok fogja tartani Várad-Velenczén.

Katholikus Szabad Lyceum.

Husvét után zárünnepélyét tartja meg a Katholikus Szabad Lyceum. A mint egész évben, úgy a zárünnepélyen is arra törekszik a Szabad Lyceum, hogy közönségének minél változatosabb és minél élvezetesebb műsorral hálálja meg azt a lelkes támogatást, a melyben egész évben át részesítette.

A műsor a lehető legélőnkebb. Egyelőre annyit árulhatunk el, hogy a tartalmas megnyitó beszéden kívül városunk egyik kitűnő poétája fog verseket felolvasni; valóságos versenyre fog egymással kelni egyik kitűnő zongoraművészünk s egy híres zenetanár a főváros közeléből; végül pedig *Rákóczi visszatér* címmel hatalmas melodramát fog szavalni egy bájos leánya. A melodráma szövege egybeolvadva *Beleznay* Antal gyönyörű, istenadta ihletből fakadó kurucz zenéjével, nagy hatást tett azokra, akik eddig hallották. A melodramában előforduló egyes énekszámokat a székesegyházi énekkar adja elő.

Jegyeket elő lehet jegyezni *Láng* József könyvkereskedésében.

Pihenő bábuk.

Az elmúlt szezon hangversenyein két édes kis cseppséget láttam szerepelni.

Előre híresztelték róluk, hogy csodagyermek. Hozzá még városunk szülőttei, ma már a localpatriotismus is hajtott, hogy nézzem meg őket.

És mit láttam?

A bájos apróságok a pódiumon utánozzák az angol táncz operettet, énekelnek kuplékat, ezeket eseten de tőlük mást nem is várható mozdulatokkal kísérik, és tánczolják a cakewalkot, meg a kánkánt.

A közönség meg magánkívül tombol és elkesedik.

Ilyenkor szerettem volna láthatatlanná válni mert észrevettem, hogy az a fagyos szánakozó mosoly, mely arcomra kiült, mily diszharmoniót keltett. De nem tehetek róla.

Az ilyen apró 4—5 éves kis lányokat én nem bírom másképp, mint otthon a család körében bábuval a kezében elképzelni. A mint azt öltözteti, amint gügyög neki, amint óvja és félti mindenkitől és ha szépen elaltatta akkor... na igen akkor észreveszi a nagyokat is, közüjük furakodik és csacsog nekik édesen, gyakran keltve jóízű nevetést nem várt feleleteivel.

De pódiumon! A mai kimerült és a noh nie da gewesenre utazó publikumnak úgy látszik már ez kell. Valami új, valami szokatlan, ami ingerelje és csábítsa.

És a kicsikében feléled a hiuság. Mit neki bábu! Isidora Duncan, Eleode Merode, Fedák Sári stb. lesznek vágyai netovábbja ezekből beszél az egész világ... mikor fog majd ő róla! Felébred benne a hiuság ördöge. Csak tetszelegni mindenkinek, hogy megérdemelje mindenki elismerését. És fognak akadni jóindulatu tanácsadók, akik nem hogy lebeszelnék, hanem még serkentik. Hogyne! Hisz oly élvezetes valami az, fényben, dicsőségben, ünnepeltetésben sütkérezni. A taps, virág, telt házak...

A rajongók pedig tegyék tüze irásaikat és ne irjanak többé ilyen aliomákat:

»A nő világa a ház,
A férfi háza a világ.«

vagy pláne ilyent, hogy

»A nő hivatása élni másokért, a mások boldogságában keresni a magát.«

Tudom előre, hogy ezért az irásomért kifogok egy pár neheztelő szót maradiságomért. De hát borzasztó hibám az nekem, hogy nem tudom követni a megfordított közmondást, miszerint hallgatni arany, de csak annak, kinek van mit elhallgatni.

Én ezt nem tartom helyesnek, hogy családom szemefényét csak azért, hogy reklámot és telt házat csináljak valami hangversenynek a nyilvánosság előtt, szerepeltessem. Mint családapa nem is engedném meg. De nem, még azt se, hogy elsajátítsa ezeket a táncmozdulatokat, kivált az énekeket és kuplékat. Hiszen ezt egyszerű hallásra és látásra, ha még olyan csoda gyermek is nem tanulja meg. Ezekre tanítja valaki. És nem nehéz eltalálni, hogy magából a családból.

Igy nevelődik a...

Jaj, már nagyon érzékeny térre találtam menni. Elég az hozzá, hogy az a gyermek felnő a nélkül, hogy tudná mi az egyszerűség, szerénység, akaratlanul vetkőzi le azt a naiv bájoló modort és lesz belőle egy képzelődő, nagyravágyó, fényimádó emanczipált nő.

Es az a legérdekesebb, hogy akik ennek az iránynak az apostolai, akik a szabadság köpenye alatt a szabadosságot akarják minden téren meghonosítani, azok irnak jeremiádokat, hogy nincs meg a nőstülési hajlam. Nincs, mert oly kevés ma napság a lány. A lány: az ő szende, kedves, elbájoló és naiv szüziességében.

Milyen igaza van annak a francziának — ha jól emlékszem így hívják Say — mikor ezeket írja:

»Az emberiség nevelését, a nő nevelésével kell kezdeni.« (He.)

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 29. Kath. Szabad Lyceum zárünnepélye (estély.)

Apr. 30. Szigligeti Társaság közgyűlése (d. e. 11. órakor a városházán.)

Máj. 7. A biharmegyei függetlenségi párt alakuló nagygyűlése. (D. e. 10 órakor a Zöldfában.)

* A jövő évi választók névjegyzéke.

A jövő évi választók névjegyzékét már összeállították Nagyvárad városánál s két város részben az összeállítással is készen vannak, s még az olasz-i kerület választóinak összeszámlálásával nincsenek készen. Várad-Ujvároson kevesebb lesz az ideiglenes névjegyzék szerint választók száma, mint a folyó évben, míg Váralja—Velence és Csillagváros szaporodtak a választók. Mint említettük a kir. Curia-nak van egy régebbi döntvénye, amely szerint a házbéradó és a III-ad osztályu kereseti adó egy összegbe számítandó s ez alapon bírálandó el a választói jogosultság. Mint értesülünk, Nagyvárad város jövő évi névjegyzékénél nem mindenik összeíró küldöttség vette figyelembe a Curia ezen döntését s így többen kimaradtak olyan iparosok a választók névjegyzékéből, akik a curiai döntés értelmében szavazati joguk lenne.

* Buzaszentelő.

Holnapután, kedden, Szent Márk evangelista napján tartja a kath. egyház kedves ünnepét, a buza szentelőt. Falukon körmenetek indulnak ilyenkor a határba hogy Isten áldását kérjék a nép verejtékes munkájára, a vetésekre. Annak áldását, ki a növekedést adja, ki az elvetett kevés magot ennek kenyérévé szaporítja. Városunkban a templomok falai között tartják a buza szente-

A ki nem látja, nem hiszi! A ki megnézi, **elámul** azon a csodálatos sok szép tavaszi ujdonságon, melyek **Hegedüs Armin** Magyar Divatcsarnokába beérkeztek. Különös figyelmet érdemelnek ezek a sok szép kész blousok, melyeknek eredeti modelljei direkte Párizsból jöttek. Uj szép és divatos blouse-kelmék, divattlap szerint díszek nagy választékban. Az árak pedig felülmúlhatatlanul olcsók. Tisztelettel: **Hegedüs Armin** Szent László-tér Fekete-Sas szálloda kapuja mellett.

lést, mely után kiki visz egy emlékszálat a szentelt buzából. A buzaszentelést kedden, délelőtt 9 órakor tartják meg a l. szert. székesegyházban, a Szent László templomban és Várad-Velenczén. Ez utóbbi helyen alkalmas idő esetén körmenet vonul ki a mezőkre.

* **Husvétli számunk.** Lapunk husvétli melléklete, mint minden évben, most is kiválik gazdagságával és előkelő színvonalával. A főlapon városunk finom lelkű és képzett íróője özv. dr. Személy Kálmáné tartalmas és szellemes cikke, valamint dr. Helvey Lajos vezércikke és Kincs István kitűnő tárczája képviselik a husvétli irodalmi termékek javát. A mellékleten a következő kiválóan érdekes versek és prózai dolgozatok találhatók:

Dr. Krüger Aladár: Gazdaságunk (költemény).

Kacsvinszky Andor: Katalin napja a Sárreuten.

Dulka Akos: A város (költemény).

Lusnio Aino után Báthory Ferencz: A vallomás.

Farkas Imre: Csöndes emberek (költemény).

Várady István: A mi falusi husvétünk.

Hamza Gyuszi hegedűje . . . (költemény).

Scabó Ilona: A fehérhaju.

Nógrádi Gyula: A beteg munkás (költemény).

Herczegh Dezső: Viharban.

Kiss Menyért: A dalnok sorsa (költemény).

Rátkay József: A lótosz-virág.

* **A Múzeum megnyitása.** A biharmegyei és nagyvárad-i régészeti és történelmi egyetemes múzeuma a téli szünet után ma, az az husvét vasárnapján a tanulni és épülni vágyó közönség előtt ismét megnyílik. Különösen felhívjuk a közönség figyelmét valami 25 drb. középkori tempera és olajfestésű képre, melyek az őszszel érkeztek vissza pompásan restaurálva az Országos Képtár restauráló osztályából. A múzeum minden ünnep és vasárnap d. e. 10-től fél 1-ig és délután 3-tól 5-ig nyitva áll és 20 fillért megtekinthető. Ha valaki az itt említett időn kívül óhajta megtekinteni a múzeumot, ezt 1 korona lefizetéséért teheti meg.

* **Drágasági pótlékokat kérnek.** Amíg a városházán a felett vitatkoznak, hogy fizetésrendezéssel, vagy korpótlékkal segítsenek-e a városi tisztviselők anyagi helyzetén, a tisztviselők tovább nyomorognak s várják a törvényhatóság jóindulatát. A mostani rémes drágaság kétszeres súlylyal nehezedik a kisebb tisztviselőkre és alkalmazottakra, akik még a legszükségesebbeket sem tudják fedezni nagyon is csekély fizetésükből. Ennek a nyomoruságos helyzetnek a megnyilatkozása az a nagyon is indokolt kérvény, amelyet tegnap nyújtottak be a tanácshoz Nagyvárad város segéd- és kezelő tisztviselői, valamint egyéb alkalmazottai, drágasági pótlék megadására. A terjedelmes kérvény rámutat az elviselhetetlen megélhetési viszonyokra, a mostani drágaságra. Tagadhatatlanul a mai viszonyok kétszeresen sürgetik, hogy a város valamely uton segítsen tisztviselőin.

* **Megfelebbezett megyebizottsági tag választás.** A megyebizottsági tagok választása a múlt év december havában folyt le Biharmegyében. A szentjebbi választást, a beadott felebbezés folytán a vármegye közgyűlése megsemmisítette. Márciusba ejtették meg az új választást Szentjebbon. A választást ismét megfelebbezték. Id. Rozsályi István és társai

szentjebbi lakosok kérik az új választás megsemmisítését. A felebbezés felett a június 11-én a megyegyűlés határoz.

* **Megjutalmazott és kitüntetett ott munkások.** A kereskedelmi miniszter bizdításul 100—100 koronás jutalmakat és oklevelet tűzött ki olyan segédmunkások kitüntetésére, akik huzamosabb idő óta vannak egy munkaadónál alkalmazásban s szorgalmukkal, viseletükkel példaadásul szolgálhatnak a többi munkásoknak. A nagyvárad-i Kereskedelmi és Iparkamara felterjesztésére Biharmegyéből és Nagyváradról négy munkásnak adományozott ilyen jutalomdíjat és oklevelet a miniszter. A kamara szintén hozzájárulni kívánván ezen bizdításhoz, a saját pénztárából két munkás részére szintén 100—100 korona jutalmat szavazott meg. A hat kitüntetett munkás a következők: *Rosini* János ügygyári munkás (Feketerdő), *Goldsefszky* Szilárd szabósegéd (Tenke), *Kenyeres* Jónás nyomdász (a Laszky nyomdában, Nagyváradon), *Görös* János mézszósszegéd (Plander Sámuelnél Nagyváradon), *Kiss* János szeszgyári munkás (Berger-gyár Nagyváradon) és *Scabó* Lajos szabósegéd (Weisz Károlynál Nagyváradon). A jutalmak és oklevelek ünnepélyes átadása ma, Husvét vasárnapján délelőtt 11 órakor lesz a Kamara helyiségében, ünnepélyes keretben. *Huzella* Gyula kir. keresk. tanácsos, kamarai elnök és dr. *Sarkadi* Lajos intéznek bizdító beszédeket a kitüntetett munkásokhoz.

* **A központi választmány ülése a vármegyén.** Biharmegye központi választmánya április 15-én megkezdte a jövő évi választók névjegyzékének összeállítását, azonban munkálatát nem fejezte be. A vármegye alispánja, mint a központi választmány elnöke április 15-ére összehívta a választmányt, hogy az április 15-én megkezdett összeírást folytassa. A megyei központi választmány ülése április 29-én délelőtt 10 órakor lesz.

* **A sztrájk.** Az általános sztrájk már majdnem teljesen megszűnt. Azoknak a közműveseknek és földmunkásoknak nagy része, kik eddig kitartottak a sztrájkban, tegnap munkába állott. Akik eddig nem dolgoznak, azokra már nincs szükségük a mestereknek, mert minden építkezésnél teljes a létszám. A sztrájkolók száma már száznál is kevesebb, de azért még mindig tartanak sztrájktanácsot, habár erre már nincs szükségük, mert most már nem állanak szemben a munkaadókkal. A *Földművelők szakszerveletén* tegnap rendkívüli közgyűlést tartottak, melyen az egyesület tagjai véglegesen elhatározták, hogy 1906-ig semmi körülmények között sem bontják fel a munkaadókkal kötött egyezséget s így addig sztrájkba sem lépnek. A földművelők a közgyűlésen azt is kimondták, hogy nem olvadnak be a szociálisták országos szakszervezetébe. — Az építő iparosok társulata hétfőn fog ülést tartani, melyre a következő meghívót bocsátották ki:

Az építő iparosok társulatának t. tagjait van szerencsénk az 1905. évi április 24-ik napján d. e. 10 órakor a társulat helyiségében (Nagypiacz-tér Füschi-palota, a Bihar kávéház emeletén tartandó gyűlésre meghívni. Nagyvárad, 1905. április 23. *Sarkadi* József titkár, *Sztarill* Ferencz társ. alelnök, *Rendes* Vilmos társ. elnök. Tárgy: A közműves munkások bejelentése.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara szerdán, április 19-án délután fél 3 órakor teljes ülést tart. Ez alkalommal igen sok fontos ipari és kereskedelmi ügyben tanácskozik a kamara.

* **Sorsjáték a városi árvaház javára.** A nagyvárad-i városi árvaház igazgató választmányának kérelmére a m. kir. pénzügyminiszter már korábban egy tárgysorsjáték rendezését engedélyezte. A sorsjátékot eddig még nem lehetett megtartani, miert is annak elhalasztását kérte már több ízben a választmány. A pénzügyminiszter most leiratban értesítette a várost, május hó végéig engedélyezte a tárgysorsjáték megtartását, további halasztást azonban nem engedélyez s ha május végéig nem tartják meg a sorsolást, az engedély hatályát veszti.

* **Kinevezés.** A nagyvárad-i kir. tábla elnöke *Fraller* Jenő gyula kir. törvényszéki díjtalan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Szent György napja.** A régebbi időben nevezetes, mozgalmas nap volt április 24-ike, Szent György napja. Ekkor voltak a tavaszi költözökések s a város egy része mozgósítva volt minden ingó-bingójával. Ma már csendesebb, nyugalmasabb ez a nap, amióta a költözések május elsején mennek végbe. A gazdák azért még most is sokat számitanak Szent György napjára. A Györgyök és ismerőseik pedig áldomással ülik meg a napot. Ez évben holnap, hétfőn lesz Szent György napja.

* **A hét humora.**

Rosdesztvenszki.

— Ezt a Rosdesztvenszki admirálist szerződésnek kellene vonatkoztatni!

— Miért?

— Mert ez sohase ütközik össze.

Kérdés.

Tisza miniszteri nyugdíjat kap, vajjon az iparbanknál töltött évei be fognak-e néki számitani — némi jóakaratu méltányosság útján?

A baka színházba megy.

— Jelentem alássan a százados urnak, kimaradást kérnek ma este. Színházba szeretnék menni.

— Hát mit adnak a színházban?

— Jelentem, alássan, nem adnak semmit. Még én tölem kérnek 30 krajczárt.

Fiatal házások.

Az asszony: És szeretni fogsz mindig, mindig a mig élsz?

A férj: Nem, csak a mig te élsz!

Kakas Márton.

* **Hajójegyek Amerikába.** Fiuméből New-Yorkba legközelebb április 27-én a »Slavonia«, május 9-én a »Kárpáthia«, és május 18-án a »Pannonia« gyorsgőzösök indulnak. A nagy kényelemmel berendezett oceánjárókon a hajótársaság nagy gondot fordít az utasok élelmézésére. A hajójegy árában bennefoglatatik: két-napi ellátás Fiumében és teljes ellátás a hajón. A Központi Menetjegyiroda (Budapest, Vigadó-tér 1.) a belügyminiszter rendelete értelmében az útlevéllel ellátott kivándorlónak Fiumén kívül a többi európai kikötők bármelyike felé is adhat hajójegyet ennél fogva a külföldre előleget küldeni nemcsak fölösleges, hanem kockázatos is, mert az onnant érvényes hajójegyet, levelet és nyomtatványt a megfelelő belügyminiszteri rendelet értelmében, a hatóságok minden egyes esetben elkobozzák.

* **Verekezés a színház-jegyekért.** Hétről-hétre ismétlődik a Szigligeti színház nap-pali pénztáránál az a botrány, amely már több ízben foglalkoztatta a színügyi bizottságot. Száz és száz gyerek tolong az alig egy méter széles ajtón kívül és belül, hogy a vasárnap délutáni előadásra jegyet kapjon. Valóságos harc fejlődik ki ilyenkor a szűk pénztár előtt. Tegnap délután ismétlődött meg hatványozott mértékben ez a jelenet. Pofozkodtak, ütötték, taszították egymást a jegyekért, s aki nem akart a verekezésben részt venni, elmaradt a jegytől, mert nem jutott a pénztárhoz. Tudjuk, hogy Somogyira nézve mindegy, ha akárhogy pofozódnak s akármilyen nagy a botrány, csak a jegyek keljenek el, azonban a rend és jóizlés

érdekében még is kötelessége volna neki is, a rendőrségnek is, hogy a botrányos állapotok végre-valahára megszűnjenek. Gondoskodni kell különösen arról, hogy aki már jegyet váltott, más ajtón jöhessen ki s ne kelljen a tömegben átküzdeni magát.

* **Halálozás.** *Weisz* Bernát betűszedő, a Láng-nyomda munkavezetője, élete 35-ik évében tegnap elhunyt. Temetése ma, április hó 23-án délután 3 órakor lesz a kolozsvári-utcai gyászháztól.

* **Elfogott kődobálók.** Tegnap délelőtt a reggeli órákban a Kossuth Lajos utcai *Mihelji* Adolf-féle ház udvarára lassu időközökben több kő repült be. A kövek az udvari ablakokból kettőt betört, egy pedig az udvaron keresztül haladó *Kindle* Katalin *Jonbor* Mihályné nevű szakácsnő fejét érte, akit sérülésével a mentők a közkórházba szállították. A rendőrség a vett értesülésre azonnal megjelent helyszínén, ahol meglehetősen nagy számu kíváncsi közönség leste a rejtélyes kődobálást. A kődobálókát a szomszédos udvarban lakó *Gelberg* Mihály cipésznek *Kenyeres* György nevű segédje és *Török* Sándor nevű inasa személyében a rendőrség hamarosan kipuhította és a nevezett két suhanczot azonnal elő is állította. Az előállítás után a kődobálás nyomban meg is szűnt. A közkórházból vett értesítésünk szerint a megdobott szakácsné csupán vak ütést kapott fejére, komolyabb sérülése nincs és már tegnap elhagyta a közkórházat.

* **Zivatar és égi háboru.** Ugy látszik, az időjárás egész április hónapban szeszélyes, változó lesz. Egyik órában esik az eső, a másikban melegen tűz le a nap. Pénteken a budapesti égi háboru és viharok a maradványa Nagyváradra is eljutott. Este óriási zápor kerekedett és sűrű villámlással valóságos égiháboru vonult végig a város felett. A Sebes-Körözs felső vidékén is nagyobb esőzések voltak; ezt mutatja a Körözs megáradt, zavaros vize.

* **Radium-felfedezés Magyarországon.** A kir. magyar természettudományi társulat chemia. ásványtani szakosztályának 1905 márczius 28-iki ülésében Szilárd Béla előadást tartott a *Schmidt* háuer-féle igmandi keserűvíz radio-aktivitásáról, amely szakkörökben nagy feltűnést keltett különösen azért, mert ez az első eset, hogy magyar ásványvizben rádió-umot mutattak ki.

* **Elgázolt fiu.** Déli egy óra tájt a Körös utcán *Major* Jenő szállító kocsisa *Farkas* Miska gerendákkal megrakott szekérral fuvarozott. A *Mertz*-féle üzlet előtt a kocsi egyik duczerendája el tört és a rakományból egy gerenda a kocsi mellett elhaladó *Bene* József nevű 9 éves újságáruló fiu lábára zuhant. A fiut aki jobb lábán csombtörést szenvedett, a mentők beszállították a közkórházba.

x **Állandó táncintézet a Kereskedelmi Csarnok dísztermében.** Antalfiné május hó 1-től újabb két óra terjedő tánc-tanítási kurzust nyit, melyre a t. szülők becses figyelmét főlhívjuk. A tanítás 6-tól 8-ig gyermekeknek; 8-tól 10-ig a felnőtteknek. A tandíj az egészen kezdőknek a teljes két óra 14 korona, a haladóknak — 10 korona. A beiratások Szilágyi Dezső-utca 11. szám alatt eszközölhetők. D. e. 10 órától, d. u. 5 óráig. 1130.

x **Sok pénzt takarít,** ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x **A víz mint a gyomor- és bélbetegségek óvszere.** Mindenki tudja, hogy a Karlsbadban és Marienbadban gyógyulást kereső gyomorbetegnek legnagyobb kontingensét magyarok alkotják. Ennek oka pedig az, hogy a magyar konyha igen izletes, de meglehetősen nehezen emészthető táplálékokkal látja el fogyasztóit, továbbá az, hogy a magyar ember az étkezés után boritalhoz van szokva. A bor pedig a zsiros ételek emésztését gátolja.

A táplálkozásnak ezen betegségekre vezető

hátrányait az ivóvíz van hivatva kiköszörölni. Erre azonban a víznek tisztának, jónak és olyanak kell lennie, hogy a táplálékot az emésztésház kellően előkészítse.

Közismert dolog, hogy e célra a mohai Ág nesforrás a legelső sorban felel meg, mert nem csak kitűnő oldószere a tápanyagoknak, hanem alkalikus víz lévén, tiszta is, a gyomrot az emésztő nedvek elválasztására alkalmasan érzélteti a kellemes ízű borittal. Háztartások nagy tömegében a mohai Ágnesvizet különösen olcsón szerezhetik be.

Nem gyárilag készített cipők, hanem elsőrangú cipészek által beszerzett kézimunka, továbbá legújabb divatu férfi kalapok, fehérneműk, nyakkendők és mindennemű uri divatcikkék legolcsóbb árak mellett csakis

REICHARD-áruháza

cézgnél
Fő-utcán, szerezhetők be.
Telefon: 207. sz.

Vidékre árjegyzék is küldetik.

x **Kocsigyár.** A régi Bodánszky-féle, eddig is jó hírnévnek örvendő kocsigyárat kitűnő szakemberek vették át, kiknek minden igyekezetük oda irányul, hogy azt olyan mértékben fejlesszék, mely a legmagasabb igényeket is képes legyen e téren kielégíteni. Felhívjuk olvasóink figyelmét a cégnek lapunk mai számában közölt hirdetésére.

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x **Felhívjuk** t. olvasóink szives figyelmét *Debreczeni* Lajos jó hírű géplakatosnak a mai számunkban közölt hirdetésére.

x Husvéti ünnepekre divatos árú *olcsó beszerzésére* ajánljuk a **Fábry Testvérek keresztény áruházát** felkeresni, bővebb felvilágosítást a cég mai hirdetésére nyújt.

x **Katonazene a Lloydban.** Ma, husvét vasárnap és holnap hétfőn a *Lloyd-kávéház kellemes helyiségében a 37-ik gyalogezred teljes zenekara* rendkívüli nagy hengversenyt rendez. A műsor legszebb zenéjü zeneszámokból áll, melynek megatása igazi élvezetet nyújt. Belépti-díj nincs. Kezdeté 8 órakor. A n. é. közönség szives pártfogását kéri, mely tisztelettel, *Kurtág Dezső,* kávé.

x **A fumei kávébehozatali társaság** fiók-üzlete már megnyitott. Legjobb kávék ott kaphatók, igen jutányos árak mellett.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

Új butor-ipartelep

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)
Telefon-szám az egész megyére: 584.

Butor ipar vállalat!

Nagy raktár

modern szalon-, ebédlő-, háló-, fürdő-
szálloda és mindennemű tükör, réz
és vasbutorokban.

Saját műhelyekben készülnek

minden e szakmába vágó kárpitos,
asztalos stb. munkák legszolidabb kivitelben,
a legjutányosabb árak mellett.

Kiváló isztelettel 1082.

Büchler Márton.

Miegymás a szesztestvérekről.

Egy viharos éjszaka után való reggel történt. Viharos az éjszaka tudniillik akkor, mikor a szesztestvérek egyike folyton ezt éneklé az ő lágy hangján, hogy:

... Mert hát a legszebb leány
Mégis csak Benkő Jolán ...

a másik meg makra pipájára gyujt és fejtegeti politikai elveit.

Az éjszaka elviharzott, a regg kezdett erősen derengeni, mikor is a Petur bánok és zenegrófok személyesítője jónak látta hazamenni, annál is inkább, mert estére barátságos családias összejövetel mellett a legbájosabb naivát kellett elbúcsuztatniok.

A Puzsérook és Lutzok személyesítője egyedül maradv, egy darab ideig csak szedte magába a különböző foku italokat, míg egyszer csak az álom elnyomta és ilye szépen elaludt.

Nyomasztó álmokat láthatott. Kipusztult szőlőket, megáradt folyóktól kiűritett pinczket, vagy más ilyenformát, mert szinte ijedten riadt fel. Eszébe jutott, hogy János talán elfelejtette, hogy estére hol kell nekik lenni.

Rohan a telefonhoz.

— Halló! Halló! Központ? Kapcsoljanak össze Bognárral!

A csengő elkezd berregni.

— Te vagy János?

— Teszék? Ki beszél?

— Ki beszél?! Te ... te állat! Hát nem ismered meg a hangom?

— Főnök ur beszél?

— Szent Isten! Hiszen te még most is be vagy rugva!

— Bocsánat, de izé ...

— Ugyan ne bolondozz már annyit ...

— Pardon! Ki beszél ott?

— Ki? Hát Krasznay te jószág!

— Az már más. Itt a Bognár és Szántó cég.

— Mi ... micsoda? Hát akkor minek jelentkezett? Én Bognár Jánost kértem. Alásszolgája!

— Alásszolgája!

Most hőkent meg csak a testvér. Hiszen ő elég szabadon a választékosság halvány szinezete nélkül diskurált az ál Bognárral. Igaz, hogy a véletlen szeszélyes játéka rendezte, de akkor is, nem, ez nem maradhat annyiban. Elmegy és ünnepélyesen megköveti a céget.

Be állit az irodába.

— Krasznay vagyok.

— Örülök. Ismerem nagyon jól. Mivel szolgálhatok.

— Uram. Tetszik tudni, névcsere, a hibás a

telephon . . . meg hát . . . na igen . . . ha ezt tudom . . . na de kérem . . . Bognárt akartam, hívni . . .

— Igazán nem értem . . .
— Nem érti? Hát én mondtam azt, . . . hogy állat, hogy jószág . . .
— Igazán? Kinek?
— Kinek? Hát nem Bognár ural beszélt a telephonon?

— Ahá! Jut már eszembe. Reggel ugye? Igen, mondta a könyvelő ur! Mert ő volt. Oh kérem nem baj . . .

— Ugye nem baj?
— Nem, nem. Hiszen, . . . na igen, a véletlen csinál ilyen dolgokat.

Puzsér egész megnyugodott, hát még akkor, mikor a barátságos gazda egy üveg Martell Czuba Durozier cognacot tett az asztalra, mely akkor szinte gyógyító erővel hatott megpróbált idegeire.

Este aztán a bucsulakoma zajlott le.

A testvérek úgy egyeztek meg, hogy Krasznay Bognárnál fog majd hálni. Es micsoda meglepetést fedez fel a kedélyes társaság úgy éjfél után. Bognár eltűnt, Bognár nincs.

Krasznay éktelen haragra gerjed.

— Nahát a mit ez az ember csinál az sok! En nem kértem, ő ajánlotta fel nekem a szobáját és most itt hagy. Ez nem eljárás, ez nem illik, Nahát én ezt az embert én többet nem ismerem, nem . . . úgy éljek, hogy többet nem beszéljek vele. Ez már sok . . .

Es ki tudja még meddig zsörtölődött volna, ha a bájos és kedves háziasszony, a ki mint Todorcszku Florica is olyan édes volt, hamarosan fel nem találja magát.

— Sohse zsörtölődj Bandi! Hiszen azért ment el, mert már nem bírta tovább. Légy inkább büszke, hogy egyszer már te is megérted azt, hogy láthatd a testvéred abba az állapotba, a melyet Noé apánk honosított meg.

A siker aztán megnyugtatta a testvért. Be látta, hogy olya embernek, ki már nem tud állni a lábán, nincs mit a szavára adni.

Es azóta, úgy mint azelőtt szent a béke és a szeretet köztük.

A történet hitelül

(Pubi.)

IRODALOM.

Keresztény életszabályok.

Makucz Ernő, a helybeli Orsolya-zárda lelkésze *Keresztény életszabályok* címen egy kis füzetet adott ki, amelyben a hónap minden napjára egy-egy praktikus intelmet ad növendékeinek s általában a serdülő leányoknak, hogy arról elmélkedjenek s lehetőleg kövessék. A kis füzet kedves emlékül szolgál azoknak, akik részt vettek az Orsolya-zárdában tartott husvétii szent gyakorlatokon.

A Zászlónk áprilisi száma. Ez a husvétii szám egyuttal. Már az üde, szellős művészeti czimkép (egy távolba néző fehér matróruhás fiú a hajókorláton) beleringatja lelkünket a friss, ruganyos tavaszi hangulatba, mely a Zászlónknak mind a 32 lapjából felénk áradt máskor is de ezuttal talán különösebben. A szöveget most is 32 tiszta kivitelű kisebb-nagyobb, komoly és vig kép díszíti: Tartalmába a cikkek címei adnak bepillantást: Exsurge (gyönyörű husvétii vers) Attörték a Szimplont. Morgan kapitány kalandjai. Labdázta e régen a diákok. Vannak e tenger alatt járó hajók és minő a berendézéjük? Kéményseprő bagoly (humoros diák elbeszélés. Vágy. (remek románcz) Hogy állunk a holddal? Az orosz hadak vezérei. Az oroszok menekülése. Az árvizi hajós. (Weselyni emlékezete) Az én naplóm (érdekes ön-életírás.) Divatos bolndságok. Hitéleti mozgalmak az ifjuság körében. Különösen figyelemre méltó ezuttal a Fakadó Rügyek című melléklet melyen az ifjak a hazajövő Rákóczyt üdvözlik. Ha valaki megifjító lelkesedéssel akar költözködni olvassa át a beszédeket. Aki pedig taccagni akar, nézzen át a boritékra. Ajánljuk

családi olvasmányul is a Zászlónkat! Apraja nagyja élvezetet talál benne. Egész évre 2 kor. Uj előfizetők az egészévtolyamot (szeptembertől kezdve) meg kapják. Mutatvány számot ingyen és bérmentve küld a Zászlónk kiadóhivatala. Budapest VII. Damjanich utca 50. sz.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Husvét vasárnapján délután »Bob herczeg« operett; este: »János vitéz.«

Husvét hétfőjén délután: »Lotti ezredesei« operett; este: »Csikós« népszimű.

Kedden: »Drótostót« operett.

Szerdán: »Otthon« dráma.

Csütörtökön: »Annuska« vigjáték.

Pénteken: »A nők barátja« vigjáték.

Szombaton: »Cornevillei harangok« operett.

A műsor április végéig.

Nagyvárad város színügyi bizottsága tegnap délután tartott ülésében mutatta be *Somogyi Károly* szinigazgató az ápril végéig előadásra kitűzött darabok műsorát.

Dr Hoványi Géza elnök távollétében *Mezey Mihály* elnökölt; jelen voltak: Harmathy Károly, dr Gyémánt Jenő, Stark Gyula, dr Halász Lajos, dr Moskovits József, Somogyi Károly szinigazgató és Juricskay Barna jegyző.

Elnök bemutatta a Somogyi Károly igazgató által összeállított műsort, a mely a következő:

ápril 23 án délután: Bob herczeg, este: János vitéz;

ápril 24-én délután: Lotti ezredesei, este: Csikós;

ápril 25-én: Drótostót;

ápril 26-án: Otthon;

ápril 27-én: Annuska;

ápril 28-án: Nők barátja;

ápril 29-én: Aranyvirág.

Dr Halász Lajos kérte, hogy az igazgató sorolja fel, az uj tagok közül ki melyik előadáson mutatkozik be.

A kérésnek Somogyi Károly eleget tett. A bemutatkozók a színházi hireink között vannak felsorolva.

Rámutatott ezután *Halász Lajos* azokra a botrányos állapotokra, amelyek minden szombaton délután a vasárnap délutáni jegyek váltásánál előfordulnak. Gondoskodni kellene, hogy vagy két helyen lehessen jegyet váltani, vagy a jegyváltást úgy alkalmazni, hogy aki már váltott jegyet, más ajtón jusson a szabdba. Fel lehetne használni az orvosok szobáját e célra, vagy az esti pénztárt nyissák ki.

Somogyi Károly hivatkozi arra, hogy már kérte a város főmérnökét egy ajtó kivágására s a főmérnök megígérte, hogy a kérdést tanulmányozza.

A bizottság a kérdés megoldását szükségesnek tartja.

Dr *Moskovits József* felszólalására a szinigazgató kijelentette, hogy az ujonnan szervezett társulatnál *Palásthy Sándor* és *Peterdy Sándor* lesznek rendezők.

Somogyi Károly kérdést intézett a bizottsághoz, hogy most adja-e elő kérelmét, vagy írásban adja be, az iránt, miszerint június 15-ig tarthasson előadást Nagyváradon.

A színügyi bizottság utasította, hogy a jövő ülésig írásban kérje a szezon meghosszabbítására az engedélyt s ezzel az ülés véget ért.

A mai előadások. Ma, husvét első napján két előadás lesz a Szigligeti színházban, délután 3 órakor félhelyárakkal szinre kerül: a »Bob herczeg« operett. Főszereplők: Arady A., Bárdos Irma, Verő Janka, Hidy Irén, Bérczi, Tihanyi, Székely Gyula, Hajnal György; este rendes helyárakkal: a »János vitéz« daljáték. Főszereplők: Gerlaci Hermin, Bárdos Irma, Anday Terka, T. Pogány Janka, Palásthy Sándor, Tihanyi M., Hajnal György, Bérczi.

Hétfőn, husvét másodnapján szintén két előadás lesz a színházban és pedig délután 3 órakor félhelyárakkal szinre kerül: »Lotti ezredesei« operett. Főszereplők: Arady A., T. Pogány J., Simon Mariska, Agnelly, Palásthy S., Bérczi, Tihanyi, Bognár, Krasznai; este rendes helyárakkal: a »Csikós« népszimű. Főszereplők: Somogyiné, Bárdos Irma, T. Pogány, Simon M, Székely Gyula, Peterdy Sándor, Bognár, Szarvasi, Krasznai, Hajnal Gy., Bérczi.

Z E N E.

Gyöngyi Izsó kászolódik. A V. H. O. Sz. május 5 én a Csarnokban rendezendő nagy hangversenye ügyében a rendezőség egy tagja tegnap a fővárosban járt, hogy a még szükséges intézkedéseket megtegye a változatos műsor érdekében. Ez alkalommal felkereste Gyöngyi Izsót, a királyszínház közkedvelt komikusát is, hogy minő számokat óhajt felvétetni a V. H. O. Sz. nagy hangversenyének műsorába. Erre a tudakozódásra a mindig jókedvű komikus a következőket válaszolta:

— Hogy mit adok elő, azt nem árulom el, csak annyit mondok, hogy nagyon »kászolodom« Nagyváradra. Sokat fogok »beadni« nektek, úgy, hogy meg lesztek velem elégedve. Egy óra hoszáig le sem visztek a dobogóról és »nyakszirtmerekedést« fogtok kapni a kaczagástól. Ez a gyöngyi Izsó hangverseny programja. Rejtélyes, de sokat ígérő és hogy mulatságos lesz, arról Gyöngyi Izsó, a legjobb és legelső Goldstein Számi kiváló művészetet kezkesedik. És hát ebben a szomorú világban nincs nagyobb jótevője az emberiségnek, mint a komikus, aki legyőzi a splint és megneveteti az embereket. Gyöngyi Izsó különben a legujabb fővárosi kuplékat és néhány kaczagató magánjelenetet fog bemutatni a tartalmas műsoru hangversenyben, amely iránt méltán viseltetik érdeklődéssel a nagyváradai közönség, mert a Gyöngyi Izsó kaczagató számain kívül olyan ritka műélvezetben is része lesz a V. H. O. Sz. hangversenyén, mint amilyen Sakács Mihálynak, a m. kir. Operaház kiváló művészenek közreműködése. Takács még az operaház szinpadán kívül sehol sem énekelte a »Rákóczi szózatát«, amely Zichy Géza gróf Nemó című magyar tárgya új dalművének a legszebb és legértékesebb része. Ezenkívül »Wolfram versenydalát« (Tanhauser) is fogjuk hallani a művész pompás előadásában. Mindent egybevetve, bizonyos, hogy ez a hangverseny a végéjtárá szezonn legnagyobb művészi eseménynek ígérkezik.

Az elsőrendű ülőhelyek nagyrészt már elkelték. A még meglévő ülőhelyek jegyeit Sebő Imre könyvkereskedő fő-utczai üzlete árusítja el.

EGYESÜLETEK.

Iparos ifjak hangversenye.

Általános az érdeklődés városunk közönsége körében a nagyváradai ipartestület ifjuságunk önképző egylete által f. hó 24-én, azaz husvét másodnapján délután 4 órakor a Zöldfa szálloda kistermében tartandó felolvasással egybekötött hangversenye iránt. A sikerültnek ígérkező hangverseny műsora a következő:

Elnöki megnyitó, tartja Németh Antal, egyleti elnök. — Ideálok, szabad előadás, tartja: dr Ujfalussy Sándor. — Népdalok, cimbalmon előadja Tóth Julia. — Monológ. A nevető ember, írta Nagy Endre, előadja Köffer Béla. — Hegedű szóló, előadja Khon Regina. »Tüzek«, írta: Kiss József, szavalja: Deák Andor. — Monológ, »A bakfis« írta: Jassicus, előadja: Szántai Etelka. — Kvartett, »Az étlap« előadják: Rottensteiner Lajos, Major József, Köffer Béla, Zemplényi Ferencz. — »Judás«, drámai költemény, írta dr. Várad Antal, szavalja Tóth Julia. — Monológ, előadja Pollák Sárika. — »A női szív keringő« éneklő Benes

HÚSVÉT.

Gazdaságunk.

Levél K. A. barátomhoz.

Irta Dr. Krüger Aladár.

Beatus ille . . . boldog vagy barátom,
Kihez el nem hat semmiféle baj.
Vihar száguldhat végig a világon,
Forrongva zúghat városi zsvaj;
Tenéked mindaz ártatlan kis álom,
Nem érhet téged abból semmi baj.
Kis gazdaságod csendje közepett
Boldogan éled át az életet.

Eljöttem hozzád . . . majd a Kati lány
Többre terítsen — Mit csinál a konyha?
Pattog-e a tűz gyorsan, szaporán,
Inyét csiklandó jó illatot ontva?
Pinczédbé mégy? Lemegyek én is ám!
Kíváncsiságból — mert lásd, városomba'
En inkább olyan pinczét láthatok,
Hol nem csak őrzik: termelik a bort!

Óh, mert van nálunk szép kis gazdaság!
Csak a négylábu két lábón fészít,
Ez a különbség. Szép kis társaság.
Képmása megvan mindnek idekint.
Van például csacsink. Mint a Virág,
Nyáj étén járva, hordja füleit;
S nem látja, hogy elől haladva bár,
Csak birkát vezet s ő maga — számár.

Baromfiudvarunk épp oly jeles.
Elén áll — ki is állna más? — a páva;
A tolla cifra, mindig érdekes,
S kiállhataltan gögös a tartása.
Orrát felhuzza — (vélvén, ez nemes
Fellegre vall s hogy csak így úri dáma)
Pedig más sincsen — üres a zsebe,
Üres a szíve s üres a — feje.

Kicsiny libáknak imponál erősen.
Utánózzák is buzgón — no de csitt.
E témát jobb nem fejtegetni bőven, —
Hisz oly szépek, naivak a kicsik!
Lásd, van kacskánk is, mind pompás erőben,
Szép sorban megjelennek ott vagy itt . . .
Reggel talán magad is élvezed,
Lapunkat hogyha kezdedbe veszed.

Amott a sarkon egy kis kakas áll.
Peczkés tartása jelzi: ő lovag!
Minden leánynak buzgón kurizál,
Mond a toronyig érő bókokat.
Ha nem hiszed vakon: párbaft kináll
Segédet! orvost! pisztolyt! kardokat! —
A te kakasod paprikás leszen,
A miénk? államfogoly Szegeden.

Egyéb jószágunk is bőven vagyon.
Vannak munkában buzgó, fúrge méhek.
A példát még tovább folytathatom:

Vannak heréink is, akik henyélnek.
Oh, a heréink okosak nagyon:
Napot lopnak s más kenyereből élnek.
Csakhogy tenálad pusztulás a sorsa,
Itt sztrájkvezér lesz és jut úri sorba.

Igy gazdaságunk pompásan halad.
Haladni jobban már nem is lehet.
Adósságunk nő, sohasem apad.
S vetünk, aratunk, mint te, eleget.
Mindössze egy kis különbség akad:
Nem az arat nálunk, a ki vetett.
A boldogsága bánja ezt néhánynek . . .
De hát egy ember mindent nem csinálhat.

Beati nos . . . mi boldogok! Neked
Nincs ilyen elsőrendű gazdaságod.
A természet, a tiszta szeretet,
Ez isteni remek a te világod.
A mit aztán az ember remekelt,
Siess hozzánk, itt mindet feltalálod.
Itt van a boldogság, nézd buzgón ajánljuk,
De a magunkét — csak nálad találjuk.

Katalin napja a Sárreéten.

Irta: Kaezvinzsky Andor.

Mint a legelő darvak között az ör daru figyelő feje, úgy emelkedik ki a falu legmagasabb dombján épült négy kéményes nádfeleles kuria. A nagy kétszárnyu deszka kapu ősi magyar szokás szerint tárva nyitva. A tágas udvaron ide-oda futkosó cselédeket lehet látni, mindeniknek van valami rendezkedése, szóval sűrít mindenki. Nagy napra készül az egész ház. November 24-ike a ház asszonyának Nemes Garandi és Süghey Katalin udvarbíróé asszonyomnak a névelőestéje, melyre a vidék intelligens eleme e napra bucsujáró helyként oda szokott tartani. Bödei Tamás udvarbíró uram a sárreét Geres közsege körül fekvő hercegi uradalom több évtizedes főtisztje egyenes magyar szíve, egy kedves életpárjának igaz lelkiségével olyan baráti kört teremtett, amelyhez messze földön hasonló nem volt.

Az udvarbíróé az vidék Katicza néni-je hatvan felé hajló életkorában daczára meglehetősen testi terjedelmének a fürgeség netovábbja volt. Egyenes jelleme a szókimondó asszonyok közé sorolta, mint a magyar nagy asszonyok típusa, a hozzáfutólók részére tanácscsal, esetleg segélylyel mindig készen állott, bárki részére, de a cseléd perpatvarok rövid sommás elintézésében is tündökölt, ahol gyakran még a sodrófának is akad dolga. Éppen most fordult ki a nagy szabad konyhából, a hol a kondérok körül forgolódo fehér népnek adta ki a szükséges utasításokat és egyben hordta le a pecsenye forgató Miskát, hogy takaradjon rögtön tisztálkodni, mert a nyárshoz addig nem szabad nyulni, míg hófehér patyolat ruháját föl nem vette. Nagy ideje volt ki osonni Miskának, mert már ott várta a gondos házi asszony által szakértelemmel nyársra huzott,

szép sorban elhelyezett szalonna tarjakokba pólyált kappanok, hizott ruczák és a többi, ékességeül egy testes kanpulyka. Ezeknek szakértelemmel való rózsá pirosra sütése Miskára háramlott. Bödei Tamás udvarbíró uram pedig vályog oszlopokon álló széles tornáczról a nagy sárnak miatta a tornáczról levezető öt lépcső aljától az istálók és kocsiszínig készített szalma járdán az istálókhoz ment megnézni, hogy elég heje legyen az érkező vendég lovaknak és a három nagy bundás házörzöt a göré alatti rekesztékbe megkötetni, nehogy alkalmatlanok legyenek. Igaz is az, a ház két virágszáláról majd el is felejtkeztem a tizenöt éves Fánikáról és a tizenkét éves Juczikáról, kik bár fogadott leányai voltak Bödeiéknek, mivel az ég nem áldotta meg gyermekekkel, de a Katicza néni vezetése alatt olyan tüzzől pattant gazdaszonyok voltak, daczára fiatalságuknak, én megvagyok róla győződve, hogy a kis ujjukban több gazdasszonyi tudomány volt, mint ma sok férjhez menendő leánynak. Igaz a mai leányoknál divatos festészetben csak annyira voltak beavatva, hogy a piros húsvéti tojást berzsényyel megtudták festeni vagy a magának megtartandó liba vagy rucza fejét piros vagy zöldre tudták festeni, de a ház vezetésben otthonosak és konyha művészetben kívül a varrás, ruhaszabás, himzés, tisztaság és rendfentartásra voltak oktatva. Most is éppen a legbelsőbb kamrában látjuk őket elfoglalva a házi czukrázat és sütemények rendezésében. Ennek bevégeztével sietve mentek át öltözködni, mert az őszi alkony beálló félben volt és az ónszürke felhőkkel egyformán permetezett a havaseső. Katicza néni éppen a hamuszín selyem rokolyáját szedte magán rendbe és a fekete csipke főkötőt igazította fejére, midőn Miska hetes lélekszakadva jelenti, hogy Teins asszonyom! jönnek a vendégek az ujjalú fűszolgabíró ur bőrekhós kocsiját a horgaséri uton láttam befordulni!

— Jól van csak eredj dolgozra! — a két szemed a pulyka!

Csakugyan az egyforma ütemű csengő szóról, mely már a tornácra is hallható volt következtetni lehetett, hogy az udvarbíró legrégibb komája és barátja Zubory István ujjalú fűszolgabíró érkezik, mert a sártegerben még olyan három erős csikóval is csak csendes léptiben lehetett jönni. Bár Jancsi a régi kocsis, a ki hajdu is és kocsis volt egy személyben, jó karban tartotta a csikókat, de ismerte a sárreét föl ázott föld gátjainak a mélységét, hát csak lépésben . . . Végre a kapu küszöbén a kerék zökkenése folytán a bőrekhó nagy bombardója után, mely bármely katonazenekar nagy dobjának dicséretére vált volna megérkeznek a tornác elé, hol legelőszőr is két fakéses ember fogadta az érkezett vendégeket a sárletakarítása végett, a harmadik a kocsin maradt ruhákat szedte le és rakta fel a tornác végén levő fogastra. Legelőszőr az öreg Zubory bujt elő az ekhó alól, aztán Sára asszony kedves neje, Sárika és Esztike leányokkal.

— Adjon Isten kedves komám, komám-asszony.

Isten hozta mindnyájukat kedves komám, no nem veszték bele a sárba. Szervusz Iczuka Sárika a sok ölelés csókolódzásból alig tudtak

kibontakozni. A főszolgabíró éppen a bevezető katalin napi üdvözlésbe akart fogni midőn egy rémült kiáltás megakasztotta. Ugyanis a főszolgabíró legkedvencebb trubács nevű kopója hazulról a kocsi után szökvén a latyakban inkább uszva, mint lépve, nyomon követte a kocsit és csokolódzásban észrevétlenül a csoport közé ékelvén magát vidám farkcsóválással akarta a maga részét is kivenni a viszontlátás örömeiből, minek következtében úgy a főszolgabíró szalon lengyel nadrágját, valamint a főszolgabíróné selyem viganóját és bársony mentjét a legalaposabban besatírozta, ezenfelül a kisasszonykák rokolyáinak is bőven jutott a sárpacsmagból. A mint észbe kapott a főszolgabíró magánkívül ordította: Tyűh!! a gyalázatos disznó döge!! No-né-é-é, villám gyorsan ugrott, hogy egy alapos rugással elégtételt vegyen, de a trubács sejtén, hogy nem jót tehetett, egy hirtelen oldal svengolással lábaközé kapván farkát a rugást kiparírozva egy pillanat alatt az ekhós kocsi alatt termett. Sárgeomoly alakjából csak a két szeme villogott, mély gyanakvással.

— Te Jancsi, szólt a főszolgabíró a kocsisnak, jól verd el ezt a bitang dögöt, no ezzel megjártuk.

— Igenis tekintetes uram!

De biz abból semmi sem lett, mert a trubács az istálló jászola alatti zugába behúzódott, a legcsábítóbb hízelgő szavakra sem bujt elő.

Még odafent a trubács által okozott sárpecsétek szárogattak. A főszolgabíró is megnyúlt. E közben a kocsik sorba érkeztek, ezek élén kamuti Nagy Ábel tarjai tiszteletes ur kedves nevével, Dorgó Köteles Bálint helybeli tiszteletes feleségétől Zsuzsika, Málka és Bözsike leánykáival. Upponyi szolgabírósi esküdt, Tülkös Balázs ujfalu fűszeres és vaske- reskedő és még néhányan a szomszédos helységekből, kiknek nevét abból az időből feljegyezve nem találtuk.

De tekintettel a nagy leányseregére és mivel Peti az ujfalu cigány is tisztelegni szokott a bandájával, bárha Zubory főszolgabíró 67 éves korától eltekintve szokta megkezdeni a ropogást az ünnepeit Katicza néniel még is gondoskodni kellett tánczosokról is.

Ezt az öreg udvarbíró egyszerűen úgy csinálta, hogy beirt a debreczeni collegiumba diákokért és a mennyiben ez abban az időben a collegiumra mégtisztelettel számba ment, szívesen helyt adott és a bagoly diákokból hatonyolc zat atyai intelmek között kiadtak. Éppen most érkezett meg az igás kilencz bagoly diákkal, kik hármával foglaltak helyet a kocsiban. Az öreg Bódei fogadta őket és mutogatta be egyenkint a társaságnak, miután felleg hajtó köpenyegüket a tornác fogaására felakgatták. Mind szép szál fiúk voltak, csak egy Pelyhes Ferkó látszott kissé puklisnak. De kiszült, hogy hogy a pukklját egy ménkü nagy üres lábas tarisznya okozta, melyet csemege szerzés szempontjából a köpenyeg alá rejtett.

Az általános társalgás a férfiak szobájában az idő járás, a politikai viszonyok mérlegelése, stb. Az öreg Zubory szenvedélyes vadász lévén a többek között a vadászatról is folyt a beszéd. Rögtön el is beszélt, hogy a hercegi fővadásztól, hogy kapta a trubács nevű kopóját, a melynek párja nincs! . . . Kitartó vad üzéssel gyönyörű hangjal páratlan ügyessége! . . . Ez utóbbi magasztalásra lépten-nyomon rászolgált a trubács, mert ha vannak nagy emberek úgy ő nagy kutyák között is első helyet foglalta el. Spekuláló képessége határtalan zeniálitásról tanuskodott. Igaz, hogy kutyalángelméjének minden porczikája az élelem mikénti beszerzés köznapi kérdései körül összpontosultak. Az egész ujfalu piac ismerte. Ha kutya történelem volna Cló arany betűkkel véste volna trubács nevét e történelem lapjaira. Egy két stiklje, a mi valóságos hőstett számba vehető, tanuskodik gazdája méltatása mellett. Az az ujfalu hetivásáron különös passziója a trubácsnak szemlélt tartani a tejárosok során, inyencz lévén, az egyik kofa előtt levő tejfeles köcsög annyira lebilincselte egész valóját, hogy midőn a kofa szomszédjával a takarmány drága volta és a tejfel olcsósága miatt panaszkodék, egyszerre sajtáságos lapkoló hangot hallva le-

néz, rémülve látja, hogy egy veres kutyafej a tejfeles köcsögébe dugva emészti drága áruját. De még kiáltani sem tudott, mert a trubács egy pillanat alatt eltűnt a tejföls köcsöggel együtt, a melyből fejét kihuzni nem tudván a jól ismert irányba fején a tejföls köcsöggel bele vágódott a városház melletti szivattyus kut oszlopába a köcsög széttörése után a füles részével, mint kráglival iramodott haza, hol kopó társai barátságos csókokkal fogadták ott-hon igyekezvén lenyalni a fején maradt pom-tejfölt.

Tárgyamtól eltérni látszom ugyan a trubács méltatásával az est jelentőségétől, de még egy pillanatra kénytelen vagyok a ő dicséretét igazolni, a melyet az öreg Zubory odafönn megkapó részletekben ad elő. A trubács ismét érdemet szerez rá. Ugyanis sárosan vonult a ló istálló jászla alatti egyik szögletbe, reszketett, fáradt volt és éhezett. Ezalatt a kocsisok körbe ülve az istálló lámpásból az egyetlen fagygyu gyertyát egy bögrébe téve egy széles fejszékre a főszolga bíró kocsisa zsebéből előkerült kártyával *kötést* kezdtek játszani. A második játszma után valamelyik cseléd benyitja az istálló ajtót, a nagy légvontat eloltja a gyertyát, a sötétség előnyeit fölhasználva a trubács egy pillanat alatt agárnak is díszére váló kapással csente el a fagygyu gyertyát a bögréből és a a félig nyitva maradt ajtón a kocsiszinben levő kamuti Nagy Ábel tiszteletes ur kocsijának hátsó ülése alá telepedett zsákmányával és a jól kiérdemelt munka kéjes érzetével fogyasztotta el a gyertyát. Eme művelete azonban oly villám gyorsan történt, hogy az istállóban levők közül senki még észre sem vette. Gyufát gyujtanak és ámulvln veszik észre, hogy a bögrébe nincs a gyertya.

— Ki vette el a gyertyát?

— Én nem, én sem, egyik sem.

— Ne bolondozzatok, setétbe csak nem leszünk itt.

De a gyertya; hasztalan gyujtottak egy félpakli gyufát csak nem került elő.

— Menjék ken fel Mihály aztán hozzék ken; egy kis világítót. A másik istalóból hoztak egy mécszet, keresik a gyertyát nincs sehol.

Egyszer a főszolgabíró kocsisa megszólítja a tiszteletes kocsisát:

— Sándor bátyám, de sáros kennek a válla meg a karja.

— Sáros-é!

— Pedig mikor leültem nem volt sáros.

— De a kend ruhája is sáros Gyuri bátyám!

Nézik, csakugyan a balvállá, karja annak is.

— Mitül lehet??!

A főszolgabíró kocsisa, János, végre egy nagyott ühm-getett:

— Sejtem én már hallják kentek!!

Fölveszi a gyertyát és megy a jászol alatti zugba nézi a trubácsot hát nincs sehol!

Nagyot csóvál a fejével és elhallgat. A sok faggatásra annyit mond:

— Hát a pokolbeli ördög vitte el . . .

A Trubács pedig a kocsi ülés alatt nyujtózodva dörzölődött és nyalta a száját.

E közben oda fenn asztalhoz szólították a vendég sereget, egy szobában a számos vendég el nem fért, így a fiatalság élén az esküdttel a szomszéd mellék szobába szorult. A párolgó inycsiklandoztató ételek felsorolását azon megjegyzéssel zárom be, hogy bizony a ma divatos legjobb francia ebédnél is különb volt. A főasztalnál megindult a szóradat, de a mellékteremben a hol a debreczeni bagoly diákok étkeztek, csak a villa és kés csörömpölése volt hallható, két rét görnyedve falatozott az éhes diákság a magyaros uri eledelekből. Annyira, hogy a nyáron sülteket kétszer, a káposztásrétest pedig háromszor kellett újra feladatni a mellék teremben. De egyszerre mély csend lett a nagy asztalnál is. Kamuti Nagy Ábel tiszteletes uram kezében föl áll és régi szokás szerint kollegáját szólítva, kezdi a mai nap jelentőségét, uram, uram, Dorgó Köteles Bálint uram, szállok az urhoz!

— Állok elébet!

Méltó tisztelettel járulunk az ur áldotta nevezetes nap, kedves nagyasszonyunk Nemes garandi és süghey Katalin asszony névünnepe-

nek fordulójához. Járulunk leróni szívünk há-láját, mert itt találjuk föl lelkünk örömeit tes-tünk vidámságit stb., ezután kitért a női ére-nyek tündöklésére hosszasan méltatta a hozzá-tartozók nemes tulajdonait, melyek után az emberikor legvégső határa stb. következett, a melyre egy dörgedelmes éljen és a most elő állott Peti cigány bandájának egy hatalmas tussa volt a bevégző.

Kis vártatva megindult a dicsőítő-áradat mindenkinek kijutott a dicsőítésből ugyannyira, hogy reggel már keresni kellett, hogy kit nem köszöntöttek még fel!!

Asztalszedés után Peti rágyujtott a «Vé-kony deszka kerítés» obligát kezdő csárdásra. Az öreg Zubory pedig délcéleg léptekkel köze-ledett az ünnepeit Katicza nénihez, mint a hét vezér egyike meghajtvá magát: «Kedves ko-mamasszony felkérem egy fordulóra.» Katicza néni pedig leoldva a pégy szélből készült két kötényt (konyhából jövet rendezte a cseléd vacsorát) mellé állott Zubory kedves komájá-nak és következett a ma nem látható magyar táncz!

Ettől vérszemet kapva megsokasodott a tánczoló serege, sima lejtések, sebes fordulatok — dobogók — az ősi magyarszamu csárdás. Peti pedig előzetesen jól bevacsoráz-ván úgy huzta a szebbnél-szebb talp alá valót, hogy az arkangyalok is mosolyogtak rája

Néhány fordulat után Katicza néni azt mondja: «Kedves komám igen köszönöm elég volt mire az öreg Zubory illedelmesen kezét csókolt és olyan képpel ment vissza a borozó társa-sághoz, mint egy győzedelmes csatát nyert hadvezér.

— Kedves Dorgó Köteles tiszteletes uram így csináljuk ezt negyvenkilencz év óta!

A tiszteletes helyeslőleg bólintott ugyan, de figyelme ama francia theologiai műre irá-nyult, melyet kamuti Nagy Ábel kartársa ma-gyarázott neki a tartalmát vázlatosan elmond-ván, éppen a mű cziménél tartott, mondván: «Lesz laboriőzesz dogmatikve greuxeni.» A dolog komikuma pedig az, hogy a tiszteletes ur több évi szótár töredelemmel a szavak ér-telmét megtanulta ugyan, de olvasni semmi-kép nem tudott helyes kiejtéssel megtanulni, és így magyarosan olvasta a francia művet, a nyelvét gyakran két rét görbitve a szájában. Hiusága azonban eme gyarló tudományát kartár-saival szemben mindig felszínre erőszakolta. De nézzünk a mulató közzé. A csárdás folyik tűz-zel-hévvél. Egyszer azonban Katicza néni azt veszi észre, hogy csak egyetlen diák tánczol, hol a többi?? Benéz az oldalszobába, hát meglepetéssel látja, hogy a diákok egymást ölel-getve isznak, szíjják a bort, mint a szomjas pocz!! Elfutotta a méreg és fel támadt benne egyszerre a szokimondó asszonyság, csipőre tette a két kezét rájuk rivalt:

— De fene teremtette beste diákjai! Ette-tek ittakot eleget. kifelé mind tánczolni. A sok lány ott árulja a petrezselymet, ti pedig táncz helyett dorbézoltok?! Nézzé meg az ember!!

Erre a nem közönséges figyelmeztetésre egymás hátán tolt ki a diákság tánczolni és tett olyan ugrándozást, hogy ha dróton rángat-ták volna sem tehetne volna jobban. Csak úgy rengett belé a nádfedeles kuria, annál is inkább mert az ócska padlózat némely helyen teknő alakra felhajladozott, daczára a jól kovácsolt nagyfejű szegeknek, melylyel le volt foglalva. Az ugrándozás után megkezdték a kurjongatást, fülsiketitő módon. Azonban félszemükkel min-dig a mellék szobában levő boros üvegekre kacsingattak.

A kötni valók szimulálták a tánczoló ked-vet. Egyikük csak integettet a cigánynak, hogy hagyja el, de a szemfüles szolgabírósi esküdt oda megy a cigányhoz, észreveszi a diákspe-kulációt oda sug a cigánynak.

— Peti másfél óráig el ne hagyj! *Én mondom!*

— Értem alászon!

Peti pedig felüti a hegedü nyakát, olyan tüzzel huzta a parázsabbnál parázsabb talp alá való csárdást, hogy még a téli szállásra be-rendezkedett denevér is elhagyta a lakhelyét, a nádfedél alól kiköltözött. A klánétás pedig két marokra fogta szerszámát, vitt véghez

olyan öblögetést, hogy a bakter a tulsó falu végén se tudott elszenderedni egy pillanatra sem a rendes szokása szerint. Dörmögte is magában bosszusan:

— De jó, hogy nem kétszer van Katalin napja egy esztendőben.

A cigány lelkesedés pedig azért szökött föl hirtelen oly magasra, mert az az *én mondom* husz pengő külön honoráriumot jelentett a gavallér esküdt részéről.

Egyedül Pelyhes Ferkónak sikerült ki-osonni a tánczolók közül egyenesen a tornácra.

Magához kaparintván a köpenyege alá rejtett tarisznyát, — a mellékszobában maradt asztal tartalmát, tekintet nélkül arra, hogy hus-e vagy tézsza, kezdte becses emlék képen a tarisznyába eltüntetni.

Munkája sikerült. Senki észre nem vette. szépen a mellék ajtón a tornácra huzódva lassan akasztotta vissza a köpenyege alá — nehogy valami avatatlan kéz ruha keresés közben beleütődjék. A siker boldogító tudatával vegyült a tánczolók közé.

De igen rosszul számított. A kocsiszimból a tiszteletes kocsijából egy veres kopó fej emelkedett ki és szimatolva az éj néma csendjében, leszállt a kocsirol. A trubács volt. A tornácra huzódva nagy gyakorlati ügyességgel kapaszkodott a lábatarisznya alsó részéhez, kiszimatolva a köpenyeg rejtelmét, egy nagy rántással sikerült a tarisznya lábát elszakítani, villám sebessen apportírozta a kocsin zugába, hol bonczani ügyességgel a tarisznya oldalát feltárván — a legnagyobb dekliziával fogsztotta el annak nem csekéky tartalmát.

Ennek utána boldog önérzettel surolta le magáról az istálló falán a megszáradt sarat, megvetéssel fogadva a házi ebek dühös ugatásait a göré alól.

De pitymallani kezd, a főszolgabíró kiadja a parancsot a fogásra, utána a többi mind. A cigány is halkabban huzza, a kellemes ünnepély emlékével czihelődnek a leánykák is. A kocsi sorjában előállanak. Amidőn az öreg Zubory főszolgabíró felülve a kocsi — kellemes farkcsóválással elő kerül a trubács kopó is, úgy jól lakva, hogy a két oldala belegömbölyödött.

No ugy látom te se maradtál éhen, csajtos ebel!

— Nem ám, — szól a hetes, itt a kocsimban egy megrágott szatyor, ebből lakmározott.

Erre a diáksereg között elfojtott kaczagás hallatszott. Csak Pelyhes Ferkó kiáltott egy bosszus *anyjé-ét* A kocsi szép eltávoztak, végre az igás állott elé a kilencz diák szép sorban elhelyezkedett. Bödei udvarbíró uram mindegyikkel kezét szoritott, üdvözlétét küldve a senior urnak, két istentelen nagy csikó-bőrös kulacsot adott a kezükbe, hogy az uton meg ne szomjazzanak.

A diákok pedig kucsmalenetéssel elbuszuzva a kedves háztól utczahosszat énekelték a sárréti nótákat.

A sárréten nevelkedtem a nád közt,
Hej beh derék fattyu lettem a lán közt,
Illik nekem a sarkantyú tarástul,
Mint a legény a szép lánnyal párostul.

Ne difámaly, ne kunéroz Sára,
Nem iszom én senki rovására,
Itt a pizem itt a bugyelláros,
Agyon ken' egy iteze hort esapláros.

A város.

Be jó te veled ide fenn a csendbe!
Be jó te nálad édes jó anyám . . .
Csak estenkint a völgyből, a város
Ujjongó moraját ne hallanám . . .
Látod, ahol kigyulnak a lángok
Azok a kigyózó fényes vonalok

Ott hurezolja-szórja vásárra a lelkét
A te sápadt — bánatos fiad . . .

Az a város . . .

Ott lakik az élet.

A tobzódba vajudó esoda küzdelem,
A hol a lángok gyulnak s kialusznak
S mából a holnap vajudva terem.
Az a város, csábitó, megejtő,
Ölében ezernyi a mámor, a gyönyör,
Az a város, hogy *tizeket* éltesse.
Ezreket emésztve ezreket megöl.

Az a város . . .

Egyre csak ígérget

Csalogatva, hiva s mindent odahagy
S utjain za élet bahotázva, zugva
Söpri keresztül a pompát a nyomort,
S megyünk a fényes utakon előre,
Fáradt ereinkből sorvasztva a vért,
Hajszoljuk egymást futva, tülekedve
Az áhitott, a tisztább holnapért.

S a kit megigézett egyszer az a város
Ölelő karjából ki nem szabadul,
Robotba járó lelke oda vágyik, ahol ez a sok láng
[esténkint kigyul.

Be jó is volna idefenn a csendbe,
Ha csábitva, hiva szobád ablakán,
Nem zsongva be hozzám estenkint a város,
Be jó is volna itthon édes jó anyám.

Dutka Ákos.

A vallomás.

Suonio Aino után finnől fordította: BATHORI FERENCZ.

Négyszemközt ültek egymással a szobában.
A szobában félhomály derengett, csak a szomszéd terem kissé nyitva levő ajtaján hatolt be egy fénycsík a szoba padlójára. A férfi balkarját a leány nyakába téve játszogattott a hosszú, szép selyem szalagokkal, amelyek a lány fekete selyem ruhájának övéről lelőgnak.

— Mit mondtál az előbb, Elmi? — így szólott a férfi a leányhoz — hogy lámpát kellene már gyujtani? Hiszen a félhomály a legalkalmasabb a vallomásokra, mert az ember akár akarja, akár nem, ilyenkor őszinte.

Ekkor a lány a férfi felé fordítá arcát, melynek finom vonásait s a villogó nagy szemeket — a félhomályban is meglehetősen látni.

— Őszinte? — válaszolta Elmi — igen azok, kiknek erre hajlandóságuk van. Hát te mindig őszinte vagy, Hannes?

Kevés szünet mulva így szólott a férfi a leányhoz:

— Elmi, — mondá kissé bizonytalan hangon — néha ugy érzem, mintha kevésbé ismernelek tégedet. Pedig szeretnék lelkedbe látni, mert hiszen lelkedet szerettem meg benned.

— Csak azért szereted, mert még nem ismered, mondá a lány mintegy fátyolozott hangon.

— Épen azért akarom ismerni, hogy azután még jobban szeressem. Olyan még a lelked, mint azon uj, ismeretlen világ, a melyet még fel nem fedezhettek és én akarok lenni az első, aki felfedezi.

— Miért épen első? — kérdezé a leány.

— Miért épen első, azt kérdezed tőlem? Mert olyan ártatlan s kedves teremtés vagy, mert olyan a lelked, miként az a szenthely, melynek titkos ösvényén eddig senki sem járt s mert hasonló a tiszta levélhez, melyre még senki sem írta fel a nevét, olyan az, mint az

egészen uj könyv, melynek lapjait még senki fel nem vágta s melyből én akarok először olvasni.

— Oh, Hannesem, mily kevésbé ismeresz te még engem.

— Elmi, kedves Elmi, — mondá a férfi, miután lehajolt és megcsókolta a leány hajfürtéit — miért beszélsz velem ily rejtélyes módon? És ha ugy is volna, nem akarnád, hogy megismerjelek? Azt hiszem, hogy velem őszintén beszélhetsz.

— Talán, mondá Elmi — biztosan nem tudom . . . Talán, ha majd elég időt engedsz reá — tette hozzá gyorsan, mintegy bocsánatot kérő hangon.

De a férfi egy szót se választott, csak merően nézett maga elé.

— Tudod-e, Hannesem, — folytatja a leány — hogy én oly különösen érzem ma magam, talán igazad volt, a mikor azt mondtad, hogy a félhomályban őszintébb az ember. De hát mondd csak nekem, elbeszélteél te is mindent a multakból?

A férfi mintha egy kissé elgondolkozott volna a multakon s azután így szólott:

— Ha nem is egészen, de legalább részben s aztán majd lassanként a többit is elfogom beszélni.

— Hannes, hát nem én voltam az első, a kit te szerettél? — kérdezé a leány érzékeny, fátyolozott hangon.

— Nem, kedves Elmi — mondá a férfi, kire kellemetlenül hatott e kérdés — szeretném most, hogy ha nem ugy volna, de tudod, hogy én már meglett ember voltam, amikor téged legelőször meglátalak. Hosszu idő repült el már akkor fejem felett s életemben egyszer-másszor sok minden megtörtént.

— S aztán tőlem mégis azt kívánod, hogy te légy az első és egyetlen.

— Kedves Elmi, lásd ez egészen más. Hiszen én épen azért szeretlek tégedet, mert te voltál az én első rózsám, akibe én életet leheltem s a kit az én forró csókom ébresztett fel . . .

— Hannes, de hátha először más csókolta volna a rózsádat, mit szólnál most hozzá? — mondá a leány — s karját a férfi vállára emelte.

— Más? — megragadva a leány jobb kezét. — Hogy értsem ezt Elmi? . . . Talán csak . . .?

— Tudod-e, hogy én már egyszer jegyben voltam? — mondá a leány töredező s alig érthetően, mintha minden szót visszaakarna tartani s tekintete aggódva tapadt a férfi arcára, mintha a homályban is olvasni akarna arcából.

— Jegyben? . . . te? Elmi? mondá sajátgósan remegő hangon, hirtelen eltasztva a leány karját magától.

— Hannes, hallgass meg! . . . s ne tasztis el magadtól engemet! — Lásd ez az, amitől mindig félttem, — mondá a leány hangosan zokogva.

— De hát miért titkoltad ezt eddig én előttem?

— Azért, mert nem mertem eddig elmondani. Súlyos teher volt ez eddig a szívemen és attól félttem, hogy ha megvalom neked, akkor nem fogsz többé engemet szeretni . . .

A férfi egy szót se felelt reá, hanem merően nézett a földre.

— Hannes! — kezdé a leány folytatni beszédét — engedd meg, hogy elbeszéljem

neked ezt az egész dolgot, hogy tisztán láss magad előtt mindent. Három évvel előbb, mikor még ugyszólván gyermek leány voltam, egy festmény volt kiállítva a képtárban... Egy leány pihent egy széles medvebőrön, a két kezét a feje alatt tartva... »Félhomályban« volt a képnek neve. Nagyon sokat beszéltek akkor e képről és aztán dicsérték mindenfelé. — E kép festője volt, a ki megszeretett.

— Te is szeretted őt? — kérde a férfiú hidegen a lánytól.

— Igen, — mondá a leány — én is szerettem őt. Modellnek kért fel akkor engemet és mivel anyámnak nem volt kifogása én szívesen bele is egyeztem. De belőlem több lett, mint mondellje. Szokása volt, hogy munka közben, meg munka után le-leült egy kissé mellém s aztán sok mindenfélét beszélt el nekem merész álmairól s ábrándozásiról. Szinte átéreztem, a miket oly busan elbeszél előttem... Aztán elgondoltam, hogy csak azért beszéli ezt nekem, mert nincsen senkije ezen a világon és mert szüksége van valakire, aki őt... Én még akkor gyermek leány voltam s lelkem hajlékony, miként a viasz, ő pedig játszadozott lelkemmel s úgy idomította, amint neki tetszett. Mikor pedig látta, hogy már nagy leány vagyok, egy forró csókot is nyomott az ajkamra...

— Aztán... aztán egy ideig jegyben voltunk, de magunkba zártuk ezt a titkot, mert neki el kellett mennie külföldre s csak akkor akartuk kinyilvánítani, ha majd visszatér a külföldi utjából. Mikor aztán visszatért külföldről, elfelejtett, mintha sohse látott volna. S ettől fogva az előbb oly forrón érző szívem olyan lett egyszerre, mint a folyó, melyet a tavaszi hideg hirtelen befagyaszt s jégkéreg képződik, körülötte, melyen a nap meleg sugara sem képes áthatolni. Előbbi nyíltságom teljesen elveszett, zárkózottá és csüggedtté változtam egyszerre. Olyan nagyon szerettem e férfit.

— Jobban-e mint engem? — kérde a férfiú sajtáságosan remegő hangon.

— Másképen szerettem őtet, kedves Hannes, s azt hiszem, hogy ki sem tudnám azt fejezni.

Erre hirtelen elhallgatott a férfi, mert e feleletre nem volt elkészülve s e szavak lelkében vihart ébresztettek. Nehéz volt elviselnie azt a gondolatot, hogy a leányt előtte már más is szerette s hogy ezek a nagy ártatlan szemek másnak tekintetét tükrözték már vissza, hogy más is játszott már puha hajfűrtivel s hogy más is idomította azt a finom lelket, melyet ő annyira meg tudott szeretni.

— Hannes, megtudnád-e bocsátani nekem, hogy e férfit annyira szerettem? — mondá a leány, egyre közelebb menve Hanneshez.

E kérdésre hirtelen megrendült a férfiú lelki világa és egy szempillantás alatt új érzés támadt lelkében. — Megbocsátani? ... ilyá különös kérdés! Tulajdonképp mit bocsássak meg én e leánynak? Azt, hogy már mást szeretett előttem? Hát bűn-e az, ha valaki szeret...?

Aztán saját bűnösségének érzete támadt fel lelkében, mintha látná a multban életét különféle, tarka változatosságaival és mégis érezte, hogy nem követhetett volna el oly nagy bűnt és olyan nagy botlást, a mit ez ártatlan lelkű, jó leányka meg ne tudna bocsátani neki.

Ekkor meghatva hajolt le a leány keze után és hirtelen ajkaihoz nyomta:

— Elmi, kedves Elmi! hát te megtudnád-e nekem bocsátani?

— Hogy értsem ezt, Hannes? mondá a leány egész elbámulva.

— Nem most, hanem talán egyszer... s aztán a leány vállára tette két kezét és még egyszer gyöngén homlokra csókolta.

CSÖNDES EMBEREK.

Vannak néhányan csöndes emberek,
Hangos panaszra ajkuk sohse nyillik,
Minden uadat szívükbe rejtnek
S fölemelt fövel hordozzák a sirig.

Vannak néhányan csendes emberek
A bánatot mélyen titkolva rejtik,
Szavuk nem uádol, könnyük nem perog;
Hanem a nevetést azt — elfelejtik.

Farkas Imre.

A mi falusi husvétünk.

— Elbeszélés. —

Irta: Várady István.

Volt egy jóbarátom. A kedélye sokszor nem ért egy garast. Azt hangoztatta néha, hogy életunt. Zsörtölődött, semmivel sem volt megelégedve.

Jól emlékszem. Két évvel ezelőtt történt. A mikor a husvétii szünetet kiadtuk, eljött a lakásomra. Lefeküdt a diványra és kezdte a mondókáját:

— Hát mi megint itt fogunk ünnepelni? Itt ebben az átkozottul utálatos nagy városban? Hát az is husvétii ünnep, ami itt van? Hiszen itt a husvét éppen olyan szürke nap, mint más munkás nap. Az utcákon sápadt gyerekek s leányok árulják az ibolyákat, a népesebb utcákon s korzón a nők világos bluzokban, a férfiak elegáns szabású világos felöltőkben flirtelnek. Az arczokon valamivel több derű, a szemekben több tűz, — a mit aligha az ünnep magasztossága csal oda — több zaj, nagyobb tolongás, — ez itt a föltámadás ünnepe.

Mit fogunk csinálni, hol keresünk szórakozást? — Vendéglőkben, kávéházakban? Pfüj... fázom.

— Szeretnék elmenni valahova, elmenni valami eldugott fészekbe, ahol nem ismernek engem, a hol az ünnep valóban ünnep, a hol a civilizáció nem mételyezte meg az emberek lelkét.

A szoba közepén állottam s hallgattam. Majd sétálni kezdtem le s fel. Csend volt a szobámban. Ó bizonyára tovább szótte elmékedését én pedig szavainak igazsága fölött gondolkodtam. Egyszer aztán megálltam a szoba közepén s megtörtem a csendet:

— Józsi! Eredj a lakásodra s pakolj. Utazunk!

— Ugyan hova a gutába utazunk. Rossz tréfáid vannak.

— De komolyan mondom. Tudod mit? — Elmegyünk haza szüleimhez Erdélybe! És csomagoltunk mind a ketten.

I.

A kanyargós hegyláncolatok között, a hol a Magura hegy aljában van egy csendes kis falu. Keleten a Magura magas csucsa elvonja a falutól a nap reggeli sugarait, nyugaton közvetlenül az egyesült Szamos mellett a régi római várnak »Cseteczel«-nek a romjai láthatók. Az országút mellett a falu alsó végénél egy kőkereszt áll. A hagyomány szerint e kőkereszt a tatárjárás idejében került oda. A falu

felső végén egy másik kőkereszt a 48-ban elesett román testvérek (Urbán hadseregéből) nyughelyét jelöli.

Ide jöttünk ünnepelni. A szomszéd Kaplyon község kis kápolnájából ide hallani a kis harang hívó szózatát. Nagy napot hirdet. A föltámadás napját, a föltámadás ünnepét.

A fogat indulásra készen állott. A kocsis feltette a kosarat, a melyben a megszentelendő husvétii piros tojás, sonka, kalács és só voltak elhelyezve. (Ez hagyományos ősi szokás, a mitől e vidéken nem akarnak eltérni.) Pár percz mulva közvetlen közelből hallottuk a kis harangot. A kápolna udvarán a Haller és Eszterházy grófok családi kis kertje, amellet pedig a kerítésekkel s védőbástyákkal körülvett ősi kuria, a Haller grófoknak sok időn keresztül családi fészke emelkedett. (Ma kihalt belőle minden poézis, »az árendás« nem bír érzéssel a multak emléke, s a festői szépségek iránt.)

A közeli városból, Deésről megjött a kapucinus barát, fölvette ingét s stóláját, beült a gyóntató székbe. Ide járnak a környéken lakó hívők ajtatoskodni. Aztán felvette a szertartás szerinti palástot, a kis ministráns gyerek meghuzta a sekrestye ajtajában a csengő zsinórját s megkezdődött a mise.

A szívünket bearanyozta a kápolna ablakán beszűrődő tavaszi napsugár, a lelkünket megfogta az igazi áhitat. Oh, de jól éreztük magunkat. Önkénytelenül a Józsi arczára pillantottam. Milyen más volt most az arczkifejezése. Lelkének a tükre. Mintha valami tulvilági bűbajos vonás ült volna az arczán. De hiszen nem is lehet ez másképp. És mi ébresztette föl az áhitatot lelkében? — a 8 szál gyertya által megvilágított egyszerű oltár, a kapucinus barát mellőzött póza, a kis harmonium maroknyi bugó hangja, a hívők imája, — a hol nem azért járnak a templomba, hogy egymással találkozzanak; a hol nem azért járnak templomba, hogy tolettjeiket mutogassák, ahol nem hasonlítják össze a zene és énekkar által előadott nagyszabású misét holmi operai előadással, hanem a hol levetkőzve minden külsőséget s mindent a mi világi, minden szenyitől s gondolatától megtisztult lelküket ajánljuk föl Istenünknek.

A mise végén pedig barátságos, szeretetteljes üdvözlés: dicsértessék... vagy pedig: feltámadt... nem pedig: van szerencsém... vagy alászolgálja...

Rövid beszélgetés után mindenki haza indul. Otthon a terített asztalra rá kerül a »szentelt«, abból kell egy pár falatot enni mindenkinek s csak azután jön az ebéd.

Ebéd után Józsival kisszobámba vonultunk. A templomi meghatottság s talán valami egyéb is visszatükröződött az arczán. Láttam, hogy valami gondolat foglalkoztatja. A kérdés az ajkaimon volt, de vártam, hogy ő szóljon. Elértem amit akartam. Illetődve szólt:

— Ez után vágytam. Mennyivel közelebb állanak itt az emberek az Istenhez, mint a nagy városokban. De... De kérlek... Előttünk egy... egy leány ült. Szelid jóságos arca, gyönyörű kék szemei ábrándos tekintete megbüvöltek. Ki az a lány?

— Az? Zajron Annuska! Az a sápadt asszony, a ki mellette ült s a ki hajdan a vármegye legszebb leánya volt, az Annuska édesanyja. Itt laknak a szomszéd faluban. A kis leány zárdában vol, bár nem látszik rajta még csak 14 éves. Gyöngye fizikumá miatt az anyja, ki rajong gyermekéért, ki vette onnan s most itthon tartják. Annuska jó tetteivel nagyon is rászorgál a falu szegény asszonyainak határtalan szeretetére. Vendégszerető házuk van s rozszat még ellenségük se mondhatna felőlük.

— Ugy vágyom őket megismerni közelebről. Csak pár szót váltottam velök, a mikor kijöttünk a templomból, de engem a kis leány valósággal elbűvölt. Jársz-e hozzájuk?

— Nem voltam náluk gyermek korom óta, de ha akarod, most elmehetünk. Hiszem, hogy egyikünk sem fogja megbánni és nekik is jól fog esni, hogy meglátogattuk. Hajdan nagyon sokan jártak hozzájuk, ma, nem tudom miért, alig egy-két vendég keresi fel őket időnként.

Séta pálcát vettünk kezeinkbe s utnak indultunk. Édesen csevegve észre sem vettük,

hogy czélnál vagyunk. A kis Annuska egy ökölnyi kis babát — a kocsisuk leánykáját — vezette be a járás művészetébe, míg édes anyja a verendán valami folyóiratot lapozgatott.

Megvoltak lepetve e nem várt látogatás által, de nagyon szívesen s barátságosan fogadtak.

Nem untatom a kedves olvasót az ott történtek elbeszélésével, de meg kell jegyezni, hogy mindkettőnknek föltűnt, miszerint a ház ura Zajron az ünnepeket nem családja körében, hanem a városban tölti. Kérdéseink a ház urát illetően fájdalmat okoztak az asszonynak s igyekeztünk róla nem beszélni. Az idő gyorsan telt s távozásunkkor Annuska, anyja engedelmével, Józsinak egy piros, nekem egy fehér szegfűt adott s nekünk meg kellett ígérnünk, hogy elutazásunk előtt fölkeressük őket. Soha ígéretet nem tettünk olyan jó szívvél, mint most. Aztán eljött a nap is — s el is mult.

Az időtelt s mi visszakerültünk a nagyvárosba. A történetek édes emlékei különösen Józsit állandóan foglalkoztatták.

De aztán a sors elszakított minket egymástól. Ő más világban, — én más világban. Elkerült az ország másik szélére. Az idő és távolság lassacskán mindent a feledés fátyolával vonnak be.

A nyáron kimentem a szomszéd falu temetőjébe. Három ember ásott egy sirt.

Az első: Hát bizony kár volt azért az asszonyért, de hát a férje, a férje . . .

A második: Csak igaz az, hogy asszony ha szeret olyan, mint a hü eb. Még ha ütök is ragaszkodik a gazdájához.

A harmadik: Az tette az asszonyt a sirba, hogy a férje mindig más után járt. Az asszony mindent eltűr, csak ne mellőzzék. Hát hiszen lesz itt másképp is, ha az a másik asszony jön a házhoz. Azért kellett ennek pusztulni.

Az Annuska édes anyjáról volt szó. Az ő sirját ásták.

II.

Sápadt arcczal, beesett szemekkel feküdt Ilonka az ágyban. Édes apja mellette állott, mostohája pedig valami orvosságos üveget tartott a kezében. Az orvost várták. A várva-várt megérkezett. Nagy mérvű hülés. Tüdőgyulladás. A krizistól egy-két nap választ el — konstaltálta az orvos.

— De hát hol hülhetett meg, kérdé az apa aggódva.

— Nem tudom, felelt a mostoha hidegen, mintha azt is szeretne volna hozzá tenni: nem is akarom tudni.

Az orvos elment s a szülők szemrehányásokat tettek önmaguknak.

— Ilonka lelkem nem jártál valahol olyan olyan helyen, a hol léghuzam volt?

— Nem mama. Te tudod legjobban merre jártam, hiszen mindig mellettem voltál, felelte Ilonka a nélkül, hogy mostoha anyjára tekintett volna.

— Valóban nem értem, hol hülhetett meg. Mindig ügyeltem öltözködésére s egy pillanatra sem hagytam egyedül, szólt mintegy mentegőtözve az asszony.

Másnap volt a krízis napja.

Este volt. A lámpát meggyújtották s az ernyőt valami fekete papírral fődtek le. Gyöngye világozás terjedt szét a szobában. Hőféher puha ágyán nyugtalanzkodott s beteg, ajkai lázasán égtek s picziny keble gyorsan pihegett. Szemei körül kékes karikák rajzolódtek s homlokára kiült a hideg verejtéke.

Az édesapa ott ült a beteg ágyánál két kezébe fogva annak égő kis kacsóját. A mostoha az ágy másik felénél ült, tekintetében valami remegés, valami félelem volt.

Hallgattak mind a hárman. Az óra ütése a mostoha kiment a másik szobába orvosság után. A mikor az ajtót betette maga után, a kis Ilonka közelebb vont a apját magához. Karjait nyaka köré fonta s alig hallhatóan sutogta:

— Apám, édes apám ne haragudj reám. Betegségemnek én vagyok az oka. Neked bevallom. A mikor Te a városban voltál, mama — mint rendesen — összeszidott s megis ütött. Ezt sokszor megteszi, ha Te nem látod. Ab-

ban a csunya esőben és szélben kiszaladtam édesanyácskám sirjához s elpanaszoltam neki fájdalmamat. Apuska kérlek ne haragudj, ne mondd meg mamának, ő nem tudja — s én félek tőle.

Az apa szeméből két könnyecsepp hullott a gyermek arcára. Tekintete lánya arcán, szemén csüggött. És abból a kék szemből észébe jutott első felesége, a szenvedő leányka minden vonása a megboldogultat állította elébe. Lelkét kínos fájdalom gyötörte, mert azokból a kék szemekből, azokból a fájdalmas vonásokból első neje szemrehányásait vélte kiolvasni. És fölébredt lelkében az az iránt érzett szeretete s ezzel egyidejűleg második neje iránti gyűlölete. Ugy érezte, hogy ő ennek az asszonynak a révén gyilkosa volt első nejeinek s most egyetlen gyermekének. Ölelte csókolta drága gyermekét.

Az ajtó kinyílt s az asszony az orvosságos üveggel az ágynak tartott.

A leány föl nyitotta szemét s szólt: «Édes apám én megyek, mert édes anyuska hív!»

A halottra ráborult az édes apa s keservesen zokogott. Aztán fölállt, nyugodtan szólt az asszonyhoz: Te vagy az oka első feleségem pusztulásának, Te vagy az oka egyetlen lányom halálának. Mi nem lehetünk tovább együtt.

A lámpából kifogyott a petroleum s a szobában sötétség volt . . .

*

És most újra itt vagyok a kanyargós hegy-láncolatok között a Magura hegy aljában. Várom Józsit. Le jön, mert mert mint irta: A lelke ide van forra egy hanthoz. Várom mindennap.

Mikor a kis kápolna a feltámadás ünnepén megszólal, elmegyünk imádkozni.

A tavaszi napsugár bearanyozza majd a az áhitat beköltözik lelkünkbe.

Ugyanaz a 8 szál gyertya által megvilágított oltár, ugyanaz a barát, az a bugó harmonium s ebbe belevegyül majd a fájdalom érzése; nem látjuk előttünk mi édes Ilonkánkat, nem azt a sápadt, kedves jó asszonyt, hanem azon a helyen ott fog térdepelni egy megtört férfi. Imádkozni fog bűnbánóan, áhitattal.

A templomból kijöve népiesen, egyszerűen, köszönünk: dicsértessék . . . mint akkor, asztalunkra fölkerül a «szentelt», ebéd után visszavonulunk kis szobámba, beszélgetünk, mint akkor, majd vesszük a sétatálcáinkat, meglátogatjuk Ilonkát s édes anyját, mint akkor, — csak hogy most a temetőben . . .

A beteg munkás.

*A város egy sötét zugában
Rongyosan, fázva, éhesen,
Egy munkás fekszik szalma ágyon
Kintől gyötörve belegen.*

*Nyüzsg körül a tarka élet
Kacajba ful egy-egy sóhaj
A haldoklóval kitörődne
Hisz annyi itt a seb, a baj,*

*Mit érdeklí az a világot,
Ha egy munkással kevesebb.
Volt és nem lesz; az egész ennyi,
— Elromlik egy kis gépezet . . .*

Nógrádi Gyula.

Viharban.

Irtá: Herczegh Dezső.

— Ön csodálkozik, nagyságos asszonyom, az én késő esti látogatásomon? Igaza van. Céltrianul bizonyára nem jöttem volna. Hirt hozok, — bár végtelen sajnálkozásomra, nem kellemes hirt.

— Az Istenért, — csak nem a fiamról van szó?

— De igen, Gyuláról, de azért ne tessék annyira megijedni és talán mindjárt a legrosszabbra gondolni . . .

— Beszéljen kérem, mi történt vele? Hol van? . . . Oh akár ne is szóljon, az arczáról olvasom le. Ne szépitse a dolgot, ugy-e párbaja volt? . . . Bele kötött valaki, megsértették, igen, mert ő, az az áldott lélek nem tud senkit sem bántani és kiáll férfiasan és . . . — szentséges Atyám. — talán . . .

— Nyugodjék meg asszonyom, nem volt párbaja. Gyula él és lehet, hogy e perczen egy jóságos tekintetű, szelid lelkű, ősz haju asszonnyra gondol, az ő nagyon-nagyon szeretett anyjára, — Önre . . . De mikor az élet, a gondviselés utjai ismeretlenek, kifürkészhetetlenek.

Ki tudja, mire virrad másnap, mit hoz a holnap, — de sőt még az is mélységes titok, vajjon mi történik velünk csak a következő perczen is . . . Fogadja a hirt megadással; Gyulát elütötte egy kocsi, egy villamos kocsi. Megsebesült. Sebe bár sulyos, de vigasztalódjék asszonyom, távolról sem életveszélyes . . . Térjen magához asszonyom, . . . de kérem . . . legyen erős, . . . hiszen nem életveszélyesen sérült meg . . . Asszonyom, . . . az orvos, a tanár maga mondta . . . Viselje megadással e csapást, igen, e megpróbáltatást. Szent Atyánk szolgálójához méltóan, megadással . . . Lám, már jobban érzi magát. A megtörténtet nem lehet meg nem történné tenni. Elmondom Önnek, miként történt. — Tekintsen ki az ablakon, láthatja, milyen rettenetes vihar tombol odakünn. Az eső zuhog, a szél süvítve vágat az utcákon; az esővizet vadul csapkodja a járókelők arcába, füttyölve kapaszkodik a háztetőkre, a czégföliratokba; itt fölránt egy ablakot, melynek széttört üvegdarabjaival fékevesztetten száguld tova, ott megragad egy-egy tetőcserepet és vad dühvel csapja a földre . . . Megtámad embereket, fákat dönt föl, dúl, rombol mindent, mi útjába akad.

Az ember azt sem tudja, mire vigyázzon, mrrre nézzen, hova menjen. Mit védjen jobban, az ernyőjét, a kalapját? . . . Mondom, veszélyes az utcán való járás.

Beszélgésbe merülve mentem Gyulával. A Bazilika előtt át akartunk menni a tulsó oldalra. A néhány percze alább hagyott szélvihar ujult erővel támadt nekünk, egyik kezünkkel a nyitott ernyőt védtük, másikkal a kalapunkat szorítottuk fejünkbe. Itt a kocsisok kiálltása, a villamosok csilingelése, amott ablakok, cserepek csörömpölése, hogy ugy mondjam, forradalmi szint adtak az utcának. Ekkor egy szembe rohanó kocsi elválasztott Gyulától, én átfutottam a tulsó oldalra és — a többi egy pillanat alatt történt. Körülnéztem, szemeim Gyulát keresték. Az útjesten egy villamos kocsi vesztgelt, körülötte embergyűrű, Közelebb mentem és — Istenem — Gyulát pillantottam meg a földön fekvő, a kocsi kerekei alatt . . . Egy különös álomnak tűnt fel előttem az eset. Szemeim kápráztak. Láz ütött ki rajtam. Lábam, mintha gyökeret vertek volna, mozdulni képtelen voltam. Vadul bámészkoztam a tömegre és — mintha megnémultam volna — szó sem jött ajkaimra.

A mentők csakhamar ott termettek. Bekötötték Gyula sebet s hordágyra fektetve, beemelték kocsijukba. Abadozva, hebegve mutatkoztam be a mentő orvosnak, mint Gyula barátja és kértem, hogy dr. Martin sebész-tanár klinikájára vigyék őt.

Azután beültem a kocsiba én is. Szembe kerültem Gyulával. Csak most esett rá tekintetem. Egyik lába, a bal lába hiányzott. Sápadt volt. Szemei le voltak zárva; meg sem mozgott. Nem volt eszméleténél. Lehunytam én is szempilláimat és könnyűim peregetek alá arcomra . . .

Kiértünk a kórházba. Véletlenül még jelen volt a professzor. Rögtön gondozás alá vette, új kötést tett a sebre. És biztosított, hogy — Gyula meg fog gyógyulni . . .

— Irgalmas Isten, ne hagyj el . . . Kimegyek a fiamhoz azonnal, most mindjárt . . . Kérem, ön olyan jó, köszönöm.

— Nem érdelek ezért köszönetet. Higgye el nagyságos asszonyom, hogy fájdalomában őszintébben, igazabban nálamnál senki sem osztozik . . .

— Köszönöm. Elkísér ugy-e hozzája? . . . Akkor menjünk . . .

II.

Fölnyitotta szemeit. Ugy érezte magát mintha mélységes álomból ébredt volna fel. Mintha szemeire fátyol nehezede, homályosan nézett. Hol van? Hogyan került ide? Oly különös, átható illat tölté be a levegőt. Kórházban van. De mi történt vele?

Körülotte mélységes csend. Baloldalában erős fájdalmat érzett. Olyanformát, mintha vágták, szúrták, ütötték volna egyszerre. Fekvő helyzetéből mozdulni sem tudott. Kezével ekkor fájó testrészét érinté és — nagy ég — hol az egyik lába, a ballába? . . . Álmodik talán, mily rossz álom lenne ez?

— Oldalra fordítja fejét és egy sápadt arcra esik tekintete.

És megértett mindent.

— Anyám, jó édes anyám, — mondta félhangosan és kitérte karját.

A szegény öreg asszony zokogva borult fia ágyára.

Sokáig maradtak így. Aztán még ő kezdte vigasztalni a nagy szenvedéstől összetörődött anyját.

Lázás állapotban mondja:

— Ne sirj anyus. Meglásd meggyógyulok, legalább majd mindig melletted leszek. Ugy is mindig féltettél, hogy egyszer, majd, ha meg-nősülök, vagy mi, — el kell válnunk . . . Nem hagylak el így, soha . . . Meg aztán járni is fogok tudni azért az igaz, hogy mankóval, meg falábal . . . Ugy fog majd a pallón kopogni a falábam . . . Furcsa lesz, de majd megszokjuk ugy-e? . . . Aztán, tudod, majd ha héberkorba rossz kedvem lesz, — legalább nem mondhatják a lányok: »Maga ma megint a bal lábával kelt fel bizonyára,« — mert majd a szemük közé nevetek: »Csacsákák, hiszen nincs is ballábam.« . . . Anyám hallod mit mondok? Ne ülj itt, mintha aludnál, vagy busulnál, hiszen megtörtént. Azon nem fogunk változtatni többé . . . Nyútsd csak ide azt a jó kezdet, hadd csókoljam meg, mert azért én tégedet »igy« is szeretlek . . . Igaz, mit is akarok mondani, tudod, hogy elgondoltam, mert — mit tagadjam — sokszor jut az eszembe az Ilonkám, az én kis menyasszonyom: hát azt akarom, hogy mondjad meg neki, hogy — nem köti már fogadott szava hozzám. Föloldom őt, visszaadom szabadságát, hiszen ugy sem kellenék már többé neki . . . Nézd anyám, itt a gyűrűje, visszaadom . . . lehozom az ujjamról küld vissza neki . . . De Istenem, mily gyöngye is vagyok . . . nem tudom lehozni . . . Segíts anyám . . . De te egy szót sem szólsz? Sirsz? . . . Jaj anyám, a lábam, a seb, de fáj . . .

Elhallgatott. A fájdalomtól ismét eszméletét veszíté . . .

Hamza Gyuszi hegedűje.

*Hamza Gyuszi hegedűjén búsan szól a nóta,
Olyan régen hallgatom már, magamba vonulva.
Muzsikaszó, hegedűszó, kiárad az égbe,
«Te vagy, te vagy barna kislány, szemem,
[lelkem fénye].»*

*Árva szívem feldobog a kis hegedűszóra,
Eszembe jut a sok eltűnt, édes, boldog óra;
Lopd be magad bájos nóta, angyalom szívébe:
«Te vagy, te vagy barna kislány, szemem,
[lelkem fénye].»*

A fehérhaju.

Irta: Szabó Ilona.

Az utcán utána fordultak az emberek. Nézték, csodálták a fiatal szép arcát övező hófehér haját. Hogy mi oka lehet? — kíváncsiskodtak. Az emberek mindent szeretnének tudni, kutató tekintetük belefur a lélekbe és kiássa onnan, mit magad előtt is rejtegetni akarsz.

A tapintatlanabbak kérdésekkel ostromolták. Sőhajtott, végigsimitotta a kedves érdeklődés okát és belekezdett a válaszba: Egyszer . . .

S ezen egy szóval be is fejezte. Sohsem tudták meg, mi volt egyszer. Sohsem mondta meg, miért viseli a ragyogó koronát, fiatal életének mártírkoronáját, szenvedéseinek fehér gyászfátyolát.

*

Egyszer . . . Egyszer a fehérhaju is volt nagyon fiatal. Az ő ifjúságának tavasza is virágos, illatos, napsugaras volt. Egyszer ő is boldog volt. Egyszer ő is szeretett . . . Egyszer őt is szerették.

I.

Mikor megismerkedtek azt mondták neki: fogsz látni egy szép férfit; a férfinak meg: fogsz látni egy csodás leányt.

Egyik a másik nemét igen kevésre értékelte, a szerelmet meg éppen lebecsülték. A megjegyzésre ügyet sem vetettek. A társaság azonban ismerte nézeteiket s kíváncsi érdeklődéssel figyelte e két érdekes ember találkozását.

Előbb fitymálták egymást. A férfi merész s kihívó szemekkel nézte végig a leányt ez hideg előkelőséggel, közönyösen fogadta a bemutatkozását. Aztán egymásra néztek és tekintetök egybe akadt. Kölesőnösen érezték e pillanatban, hogy nem haladhatnak el egymás mellett közönyösen, érezték, hogy harcuk lesz, hogy vagy győölöni, vagy szeretni fogják egymást végtelenül.

Beszélgettek. Kissé gőgösen és hidegen bántak egymással. Mérlegelték, bíralták, kicsinyelték egymást. Mindegyik inkább gyűlöletet akart kelteni a másikban, — lelkük mélyén pedig már forrongani kezdett a világ.

Ettől fogva a nyugalom mindkettőhöz hűtlen lett. Lelkük egybeakaszkodott elváhatatlanul. S a két egygyé vált lélek letiport elveket, legyőzött ellenállást és akaratot és belesodorta őket a szerelembe.

Végül is mindketten legyőzöttek, igen szívesen és melegen gondoltak egymásra. Óhajtották egymást, de nem keresték. És mégis sűrűn találkoztak. A szerelem boszorkány-mestere érti a maga dolgát. Addig főz, kever, kotyvaszt a szerelem konyháján, míg a két agyonpárolt, agyonégetett szív minden egyébre hasznavehetetlenné válik. S hogy aztán miképpen fogyasztják el az izes csemegét, az már nem gondja . . .

Reszkető szívvel gondoltak egymásra s ha találkoztak hidegek és tartózkodók voltak. Szabadulni akartak önmaguktól és egymástól . . . A férfi már tudta, hogy az ő egész világa e leány. Tagadni akarta önmaga előtt is érzését, tépelődött, szenvedett és nem tudta legyőzni magát. Nem akart szeretni, mert tudta, hogy nem szabad szeretnie . . .

*

Egyszer valami nyári mulatságról jöttek haza. Sok fehér virág szegte az utat két oldalán és az alvó virágok erős, nyugtalanító illatát lehettek a fényes éjszakába, mely fölött a hold fehér lelke tiszta és derült ragyogással örködött.

Egymás mellett jöttek; a kezük sem érintkezett s a lelkük tűzben égett. Érezték, hogy ez a perc az, melyért érdemes volt megszületniük.

A férfi kitérte a tüzes, lángoló lelkét. A leány szíve boldogságtól reszketett. S hogy a komoly,

forró szavak lelkéhez simultak, lángoló fényesség és végtelen forróság özönlött lelkébe, ragyogónak, virágosnak látta a világot s elfeledte e.és elhatározását, hogy elzárja magától e szerelmet.

Túlfinomult lelkével belelátott a jövőbe, túlélés érzékeivel megérezte, hogy az élet irgalmatlanul szétdobja őket egymástól, bár e szerelem mindkettőjük üdvössége, mi nélkül nyomorultak, koldusok és földönfutók lesznek . . .

És szerették egymást mind erősebben, lángban égve, tisztán és fehérén. A jövőről nem beszéltek, a holnapról se. Számukra csak ma volt, az a pillanat, melyben együtt voltak. Érezték, hogy valami a lelkük között áll és nem engedi szemüket a jövőbe tekinteni. Pedig látták mindketten a jövőt, a férfi biztosan, a lány sejtve. S ahogy látták, az nem madárdalos, illatos rózsákert volt, hanem sirhanokkal beültetett, könnyel áztatót, jaj szavaktól zúgó határnélküli temető.

Látta a lány a komor redőket a férfi homlokán és a mély bánatot csodálatosan szép barna szemeiben. Érezte: ez szerelmük fellege. A maga lelkébe akarta átvinni a másik bánatát. Az csitította. Azt akarta napsugaras legyen élete, amíg lehet. Szerelmük növekedésével mind idegesebb lett; a lány titokban mind többet könnyezett.

Szerelmük csupa szenvedés volt s nekik e könnyes szerelem is végtelen boldogságot adott.

Itt-ott elejtett szavakat összeillesztgetve, végre megismerte a lány a sötét tragédiát. Igazi, mély és gyászos fájdalma itt kezdődött.

A férfi megdöbbsent, kétségbeesett, mikor megsejté, hogy a lány ismeri féltve rejtegetett titkát. De tudta, hogy a lány az ő lelke, magában pedig hányszor viaskodik e fölött, beszélt hát vele, róla, kerülgetve, soha meg nem nevezve. Tudta, hogy az úri becsületet, az ő becsületét, ez a leány megőrzi.

Szerettek volna egymás szívére borulva sirni és megkönnyebbülni és nem merték még csak vigasztalni se egymást. Gyávák voltak és élehetetlenek, mint a becsületes emberek.

Mikor a legjobban szerették egymást s mikor a legtöbbet szenvedtek; el kellett válniok. Hogy e sötét óra is eljő, régen tudták. Már az első találkozásnál, lelkük mélyén, végbücsüt vettek egymástól s azóta minden találkozásuk egy gyönyörteljes viszontlátás és fájdalmas búcsúzás volt. Végbücsújuk igaz lelkőknek gyászos, lesújtó, fenséges temetése volt . . .

Titokban mindketten arra gondoltak, hogy az első és utolsó gyönyörteljes és sebző csók után leteszik örökre a súlyos szenvedéseket . . . A saját kis szobájában tán mindkettő ugyanazon pillanatban nézett bele a fényes aczélesőbe s talán mindkettőt az egymásnak megígért találkozás reménye tartotta vissza a meggondolatlanságtól.

II.

Mindketten hónapokig örültjei voltak az elválásnak. Százszor megragadtak valami haláltadó eszközt és mindannyiszor eldobták. Vártak a találkozásra; ez óvta életüket.

És egyszer találkoztak. Egy vasútállomáson. Tíz rövid perczre. Ideges vergődésükben alig tudtak szót váltani . . .

Többet nem látták egymást . . .

Belelte lelkét mindegyik súlyos, fárasztó munkába. Es a csüggeteg lélek mélyén a lemondás gyászában ott világolt a felszabadulás reményességének csöppnyi szikrája.

Elitették magukat, hogy gyáva alárendeltjei a társadalmi hülyeségnek, mi egyik embert feladja a másik szeszélyéért. Szét kellett volna tépniök ez ostoba társadalmi nyüggök lánczeit, — jól tudták, — de nem merték, mert hisz oly zsarnok ur az a tisztelt társadalom. A férfi nem tehetett semmit, ő

volt az elítelt, nem engedte az uri becsület. Inkább az élet vesszen, mint a társadalom által elírott becsület.

A leány? . . . mit tehet egy leány? . . .

S mégis az ő lelkében gyökerezett mindjában az erős elhatározás cselekedni, közbelépni.

Kirántva magát a társadalmi előítéletek alól lesajnálván a nagytekintetű társadalom esetleges megbotránkozását, felkutatva azt az embert, kinek aljas érzésétől függött a másik élete.

*

Mikor meglátta a rut képű sánta ember szobájában az erőteljes üde leányt, végtelen gyönyörködéssel, falánk, éhes szemekkel nézte. Arra még nem volt eset, hogy az ő szennyes szobájában ilyen nő jelent volna meg. A csunya és formahibában szenvedő emberek végzete, hogy az egészséges, erőteljes individuum undorodik tőle.

Azonban megdöbbenve látta, hogy a leány kiválóan uri és tisztességes. Kérdőjelle alakult egész görbe lénye: mi ezélja lehet? . . .

Az megmagyarázta. Komolyan, majd könnyörögve, végre imádkozott kérges lelkéhez, mint a jószágos Úr Istenhez: oldja fel a másikat a súlyos ítélet alól.

Nem tudta, hogy nem emberrel beszél. A rut arcra kiült meglegedett önteltségének hatalma, érzésének vigyorgó mosolya. Egy ajánlatot tett a leánynak, egy becsületen, szennyes ajánlatot. Ez megdöbbenve, sápadtan, büszkén távozott. Lépteit kísérték a durva szavak: Gondolja meg. Az utolsó este is eljöhét.

A felháborodott, megszegyenült, lesujtott lányt marta, gyötörte a vád, a lelkiismeret. Kezében a mentés és nem mentheti meg. A becsülete árán nem. Azt hitte, nem lehet oly gonosz az ember, hogy csöppnyi emberi érzéssel ne bírna. Beismerte a rövidlátását. Itt egy vadállatra lelt, mit bunkózni kellene. Még nem tudta, hogy az ilyenektől hemzseg a világ.

Kegyetlen bosszura esküdött ellene . . . Bánta, indulatosan vádolta magát: miért nem fojtotta bele nyomorult életét?

*

És eljött az est, melynek virradatára a fekete golyó terminusa lejárt . . . Ez éjszaka volt a pokol. Kinszenvedés a világ minden bűnéért. Százszor is elidült a sánta emberhez.

Reggelre fehér volt az aranyos baraa haja.

III.

A sánta ember rossz lelkében elkallódott jó érzést felhajszolta a leány esdeklő beszédje. Nehezen tudott benne győzni a jó. De miután meggyőződött róla, hogy e kis jószág által rosszlelkűségének nagy gyönyörűsége lehet, elhatározta magát a jóra. Azonban csak az utolsó perczen hajtotta végre. Amazok addig is csak hadd szenvedjenek.

Mig a leány haja fehéredett, megadta a felmentvényt ellenfelének. Erősebb eszközzel állhat bosszút. Eddig csak az élete fölött volt ur, most kezében a szerelme, a boldogsága. Megesküdött rá: hogy etrabolja tőle, magáévá teszi a leányt . . . Ha nem lehet? . . . ugy is eltépi tőle.

*

Az ujjászületett ember rendezte ügyeit, hogy messze tengerekről röpljön a leányhoz. A leány kereste megfehéredett hajjal a sirhalmot, melynek ápolására szent esküje kötelezte.

A rut ember terve készen volt minden eshetőségre. Tudta, hogy a másik jönni fog. De ő tervének végrehajtásával nem sietett.

Napok mulva elment a leányhoz. Feleségül kérte. Az fehér hajára mutatott és azt mondta:

Gyászban nem lehet mászt ülni. Gyilkosnak meg tömlőz fenekén a helye.

A sántát meghatotta a fehérhaju szent fájdalom. Érezte, hogy a legjobb tudna lenni, ha bírhatná e leányt, de a gonoszok leggonoszabbika, ha vágya nem teljesül.

Könyörgő szavai kárba veszték. A leány undorral hallgatott. Egy perc alatt ellillant belőle minden jószándék, felébredt aljas szenvedélye. Bezárta az ajtót. A fehér haju erős kezekkel megragadta s kidobta.

Másnap a leány kapott egy levelet:

En a felmentvényt megadtam. Bánásmódjáért megfizet, — volt benne írva. Az első mondatot nem győzte olvasni is nem merte megérteni, — nem mert benne hinni. A fenyegetésre nem is ügyelt.

Egy távirat jött később messzetől. Egyetlen sokat mondó szóból állott: Jövök . . . Ennek hitt. Es csodálta, hogy szédületes boldogságába bele nem halt.

IV.

A sánta embernek volt terve arra is, ha kidobják. A leány nem lett az övé. Kidobta. Jó. Most következik ő, mindig csak ő, meg ő. Borzasztó, hogy az életben mindig csak ez az ő, a rossz, meg a rossz jön egymás után.

A fehérhaju figyelembe se vette fenyegetését. De ha figyelembe veszi is, aki oly sokat szenvedett, azt nem lehet megfélemlíteni . . . Naiv volt még mindig és ideálista, jóknak hitte a legrosszabb embereket is. Oly fényesnek látta a világot, hogy nem hitt egy árnyfoltjában sem. Nem hitte, hogy e fény gyorsan tűnő s hogy reá örök sötétség következik . . .

*

A rut ember elfogta a vonatról leugró ellenfelét. Melegében akarta a szívét megmérgezni. Az idegesen siető ember megdöbben. Redők gyűltek a homlokára, lelke elborult. Rossz jelnek látta, hogy éppen ezen ember az, ki az édes haza földjén eléje lép.

A rossz démon hizelgő, nyájas arczezal karjába kapaszkodott. Nem engedte röplüni, lefogta szárnyait. Tudta, kihez akar menni. Es beszélni kezdett arról. A másik arcza kérdezett. Megmagyarázta, honnan tud beszélni róla. Megmondta rossz lelke aljas számítása szerint. Elhitette, hogy a leány önkényt kínálta magát s azóta a szeretője.

Az a boldogtalan nem tudott szabadulni a démon karmai közül. Ismerte gonoszságát s képesnek tartotta mindenre. Képesnek arra, hogy bosszujáért elvegye a leány becsületét.

Maga sem tudott volna számot adni érzéseiről. Szabadult volna, futott volna, de a démon hazta, rángatta magával. Tudta, ha a leányhoz elmegy, vége ármánykodásának.

Végre is a messze tengerekről jött férfi még aznap visszament a messze tengerekre.

A sánta ezt megírta a lánynak, hozzátevén: Ez az én bosszum.

V.

A fehérhaju ettől fogva festette a haját . . .

A dalnak sorsa . . .

A dalnak sorsa szomorú
Dajkája tenger gyötrelme,
A szív csupa árny, csupa bú,
Mikor egy-egy dal megterem.

S búsul sok szép leányka rajta
Mekönnyezi sok drága szem.
De kihez a költő sóhajta,
Az nem érti meg sohasem.

Kiss Menyhért.

A lótuusz virág.

Mikor Párisban, a Commune által ledöntött Wendomme oszlopot, a köztársaság elnöke újra felállította, ki volt hirdetve hogy: a ki a felállítás munkáját, egyetlen szóval zavarja: halál fia!

Az elpattanó kötelek láttára, egy ember elkialtotta, hogy: *Locsolják meg a köteleket!* A kiáltót nyomban szurony közzé fogták. *Amde a köteleket is meglocsolták.* És a francia főváros, eme nagy történelmi oszlopa, ma is fennáll.

A Püspöktüdő lótuusz virága érdekében, kiáltak én, nagy tudósok bölcs munkája közé, néhány szót, mert ezt a virágot, én is nagyon szeretem. Magam kedvéért, soha, még egy szál sem téptem abból.

Mikor került Nagyvárad közelébe? Ennek nyomát harmincz év óta keresem. Azt megtaláltam, hogy a földgömb melyik részén leinek, hasonló növényzetet. De azok mindegyikének leírása azt tanúsítja, hogy a Püspöktüdő lótuusz virága, a földgömb minden más, e fajta virágtól, szín, levélzet, szár és levél-erek szerint igen lényegesen különbözző.

A lótuusz-virág Tibetben is tenyész, holott Tibet igen magasán fekvődvén, a levegő minden éjszaka meghül.

Igaz ugyan, hogy Tibet, ma még ismeretlen föld. A lótuusz virág tenyésztését azonban bizonyítja, a lámák következő rendelete: (gróf Széchenyi Béla keleti utazása II. kötet 887. old.) (Menj *Bongá*-ba. Ez azon hely, a hol a Buddha lábánál *viruló lótuusz-virág* imádásában, egész életeden vezekelned kell, nagyravágyásodért).

A virág tenyésztéséhez, két feltétel *összeillősége* kell: *talaj és meleg forrás viz.* Harmadik: *a napfény.*

Valamikor igen szenvedélyesen kerestem én is, a lótuusz-virágra vonatkozó adatokat. Simonkai könyvében, e virágról, a legrészletesebb, legtömörebb leírás olvasható. Hogy azonban, a virág tenyésztéséhez, a *talaj és víz összeillősége* kell, mutatja az amerikai Yellowstone-park, ahol a földgömb legnagyobb tömegű meleg vize szemet elkápráztató tömegű forrásból, bugyog, zuhog, szökik sűrű egymásutánban, néhol hatvan méter magasra; hol a magas fekvés az északi szélesség 46-ik foka (ny. h. 110) daczára télen át is *árrasztó meleg* a közeli völgy levegője, daczára, hogy e völgybe, a napsugár nem süthet be s az égbolt csillaga (amikor a párázat nem az égbolt felé száll) nappal is látható: a lótuusz-virágról, egy szó említés sincs.

Lehet, hogy az Unió tulajdonát képező *»Nemzeti park«* ismertetői, (Az egész terület, 1890-ben lett ismeretessé) nem terjeszkedtek ki e virág felemlítésére; lehet az is, hogy a talaj és víz, a lótuusz tenyésztéséhez *nem összeillő.* A nap sugarát elzárják a körülfekvő magas hegyek, meg a párázat. Hogy a lótuusz tenyésztésére, a *talaj és melegvíz összeillősége*, feltétlenül szükséges: saját kísérleteimmel bizonyítom.

A Félix-füdüi forrás megjelenése után, nemcsak az ásott tóba, de a vizeséstől a tóig vezető nyílt árokba is, (Fülöp Gyula püspöktüdüi igazgató, Kukoly Bálint prem. r. jószágkormányzó, Kernács János akkori bérlő, tudomásával és beiegyezésével) a lótuusz-virág magvait is hintettem; a lótuusz-virág gyökereit, (összel és tavasszal is) ültettem. Nyoma sem látszott annak, hogy egyetlen tö, megfogant, egyetlen mag kikelt volna. Tehát a *talaj és víz*, a lótuusz tenyésztésére, a Félix-füdüben, nem összeillő.

A Püspök-füdü tó-területére, *évezredek vizbugyogása*, rakta a talajt. A Félix-füdüi tó *talaj* pedig igen fiatal. Napsugara van mind a

Esztike. — Hegedű duett »Ócskai szerenád« előadják: * * * — Kuplák, éneklő: Köffer Béla.

Műsor ára 30 fillér, mely belépő jegyül szolgál. — Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség.

Meghívás. A nagyvárad első általános munkás betegsegélyező-egylet folyó évi április hó 24-én, husvét másodnapján délután, pontban 3 órakor a Zöldfa szálloda nagytermében rendez évi közgyűlést tart.

Az önkéntes tűzoltó egyesület közgyűlése. A nagyvárad önkéntes tűzoltó egyesület egy évtized óta nem tartott közgyűlést. Ez a körülmény éppen nem volt előnyére az egykor virágzó egyesületnek. Az egyesület vezetői most az alapszabályok módosításával új életet akarnak önteni a szervezetbe s e végből május hó elején közgyűlést tartanak. A meghívó a következő: A nagyvárad önkéntes tűzoltó egyesület közgyűlését 1905. évi május hó 7-ik napján d. e. 11 órakor a tűzoltó őrtanyán tartja meg, melyre az egyesület alapító, pártoló és működő tagjai meghívottnak. Tanácskozás tárgyai lesznek: 1. Jelentés az egyesület állapotáról. 2. Számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Javaslat az alapszabályok módosítása iránt. 4. Intézkedés az ügyvezetés iránt a módosított alapszabályok jóváhagyásáig. Nagyvárad, 1905. évi április hó 18-án. *A parancsnokság.*

TÁVIRATOK.

A király nem jön Budapestre.

Budapest, április 22. (Saját tud. táv) Szabadelvű párti körökben a leghatározottabb formában azt beszélnek hogy a király nem fog május 5-én sem később Budapestre jönni, hanem magához fog rendelni egy-két politikust a helyzetről való referálás végett.

Tisza felmentése.

Budapest, április 22. (Saját tud. táv.) A »Nap« írja hogy *Tisza* István grófot az ünnepek után a király véglegesen fel fogja menteni állásától.

Tisza felmentésekor k Szent István-rend nagy keresztjét fogja kapni a felsgtől, szolgálatainak elismerésül.

A marosvásárhelyi szabadelvű-párt bomlása.

Budapest, április 22. (Saját tud. táv.) A marosvásárhelyi szabadelvűpárt alelnöke, *Fenyvesy* Kálmán ma bejelentette kilépését a központnál. *Fenyvesy* azzal indokolja elhatározását, hogy a szabadelvűpárt eddig nem úgy működött a haza érdekében, ahogy kellett volna. E kilépést többen fogják követni Marosvásárhelyen s azt hiszik hogy az ottani szabadelvűpárt pár hét múlva teljesen fel fog oszlani.

A francia kormány válasza.

Budapest, április 22. (Saját tud. táv.) A francia kormány már megadta a választ a japán jegyzékre. Franciaország sajnálkozását fejezi ki a történetek felett, melynek oka hír szerint — nem volt.

Roszdesztvenszkyt a francia kormány megbízottjai többször felszólították, hogy hagyja el hajóhadával a kikötőt, de az admirális a felszólításnak nem tett eleget. Franciaország utasította a kikötő parancsnokságát hogy a háború folyama alatt többé semmiféle harcot viselő hajóknak ne adjanak helyet a kikötőben.

NYILTÉR.

Dr. Schwartz Illés

nő- és gyermekorvos,

RENDEL: d. e. 8—9-ig
d. u. 2—4-ig

Kossuth Lajos-utca

(Mezey-ház)

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, uj „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legújabb divatu** és a **legjobb minőségű tavaszi** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legújabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét *sima, fekete* árúimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Allandóan nagy választék *reverenda czimáda* és egyházi *kvadrátusokból*. Birétum, capuczin, camaura, továbbá *Muczétuma* legszebb és finomabb selyemből. Továbbá egyedül raktára a mai idény legszebb és legcélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cinulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,

65

polgári- és papszabó.

HANGVERSENY

A V. H. O. Sz. folyó évi május hó 5-én a »Csarnok« nagytermében

nagy hangversenyt

rendez,

A hangversenyen közreműködnek:

Takáts Mihály,

a M. Kir. Operaház tagja,

Anday Blanka,

a »Magyar Színház« primadonnája.

Gyöngyi Izsó,

a »Király Színház« komikusa.

Szerémy Gizella,

Leander (dr Adorján Emil),

Várad Aladár,

zongoraművész.

és

a »Halmonia« zenekara.

Jegyek kaphatók: **SEBŐ IMRE** Fő-utcai könyvkereskedésében a következő helyárok mellett. Elsőrendű ülőhely 10 korona. Másodrendű ülőhely 6 korona. A többi ülőhelyek 4 és 3 korona.

Vidéki megkeresések **Sebő** Imre könyvtár Fő-utcai üzletébe intézendők.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy

német szücs-üzletet nyitottam, raktáromon mindenkor e szakmába vágó kézmunkák kaphatók és megrendeléseket gyorsan és pontosan készítek el a legjutányosabb árak mellett, ugyszintén szőrme-árnyári megőrzésre és annak gondot zását elfogadom.

Üzletem tűz ellen biztosítva van.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve maradtam tisztelettel:

Zimányi András,

Nagyvárad, Színház- és Apáca-utca sarkán (Dr. Adorján-palota.)

Szóbel Adolf

női ruha és confection készítemi műterem

Nagy Sándor-utca 4.

Ajánlja a szakmájába vágó női ruhák divatos elkészítését, u. m. utcaizai és estélyi toalettek, angol és francia szabásu ruhákat, costumöket, felöltöket mindennemű fazonban.

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kívántatik mérték helyet.

Kitűnő tisztelettel:

Szóbel Adolf,

angol és francia női szabó.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas** ásványviz erre a legbiztosabb óvószert. Elsősorban a **mohai**

ÁGNES-

forrás mint természetes szénsavdús ásványviz, feltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvószert fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb **gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknek.** Azért tehát

Használjuk a mohai **Ágnes-forrást**, ha **gyomor-, bél- és légsőhuruttól** szabadulni akarunk. *Dr. Kéthy.*

Használjuk a mohai **Ágnes-forrást**, ha **étványhiány és emésztési zavarok** állanak be. *Dr. Gebhardt.*

Használjuk a mohai **Ágnes-forrást**, ha **vesebajt** gyógyítani akarjuk. *Dr. Kövér.*

Használjuk a mohai **Ágnes-forrást**, ha **májbajoktól és sárgaságtól** szabadulni akarunk. *Dr. Glass.*

Háztartások számára másféltre neml valamivel nagyobb üvegekben minden **kétes értékű mestersegesen szénsavval telített víznél**, sőt a szódavíznél is **olcsóbban adja**, hogy az **Ágnes-forrás vízzel** a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz.

Kedvelt borvíz.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. Főraktár Nagyvárad és környékére **Jankó Antal** utóda **Kiss Károly** urnál. Ugyanítt **ingyen** kapható az **Ágnes-forrás** diszes kivitelű ismétető füzetet.

Telefon az egész megyére: 204. sz.

Gazdálkodók el ne mulasszák

a cséplő — és egyéb gazdasági gépeikhez szükséges öntvényeket mielőbb megrendelni alanti czégnél, mely

a világhírű kassoviczi fémkohó

képviselője, s így a legjobb, legtartósabb fém-géprészeket kép s szállítani, *gyorsan, pontosan és jutányosan.*

E cég specialitásai:

világhírű **érczsengők**, templomi, iskolai és gazdasági **harangok**. — **tüzi fecskendők** javítása és átalakítása, valamint új **szivattyúk** és **fecskendők**; továbbá szabadalmazott **tömlő-kapcsok** kitüntetett **szivattyús kutak** és szabadalmazott **víz-nélküli árnyékszék-ülések** (szagtalan, légmentesen záró és mindenütt alkalmazható).

Rosenthal és Ehrlich Nagyvárad.

Első magyar csengő- és ércáru gyár.
Alapítva 1847.

Gyár: Szacsvey-utca. (Saját ház.)
Váradai és vidéki telefon száma: 204.

Nincs lehetetlenség!

Ez már igazán ritka alkalom.

Használja is azt ki minden vevő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz hogy még **órát** és **ékszert** is gyári áron alól lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Kleinféle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És így mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyűrűk, fülfüggők, lánczok, karpereczek, jousok, evőeszközök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, viz-, láz-, és szoba-hőmérők leszállított árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Ora, ékszer és látszer javítás pontosan, jótállás mellett elkészítetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJAMIN

műtörás, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi szálloda.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, ápr 21.

Buza ápr-re	— — —	17.86
Buza máj.	— — —	17.56
Rozs ápr-re	— — —	14.60
Tengeri májusra 1905.	— — —	14.78
Zab ápr. ra	— — —	14.42
Repcze aug.-ra	— — —	23.50

Értéktözsde.

Budapest, ápr. 21.

Oszrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámitoló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villamos vasut	— — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 ápr. 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.50
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.05
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$ %	— — —	89.75
Magyar földteher-entésítési kötvény 4%	— — —	98.—
Horváth-szlavon földtehermentésítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — —	227.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	1.69
Osztrák járdék papírban	— — —	100.10
Osztrák járdék ezüstben	— — —	100.50
Osztrák járdék aranyban	— — —	1.20
Osztrák korona járdék	— — —	100.10
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	161.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.50
Magyar hitelbank részvény	— — —	775.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	664.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	658.50
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.05
Német Birodalmi marka	— — —	117.12
London vista	— — —	239.85
Páris vista	— — —	95.35
markás 20 arany	— — —	23.43

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

Angol regény.

Messze, nagyon messze, ott hol a kék hullámok tajtékozva s a napfényben szikrázva verődtek a sziklákhöz, egy nefelejtszeme, lenhaju leányka üldögélt ábrándozva a tengerparton, levelet tartva kezében. Szelid mosoly vonult el ajkán s remény csillámlott a tengerre szegezett szemébe. Ugyanaz a hü szempár volt az, mely a fotografiáról annyi bizodalommal nézett a Daubeny Everard szemébe.

Alig két hónappal előbb még itt volt mellette Everard, kezét kezében tartva s gyöngéd, lágy hangon suttogva fülébe, hogy ugy szereti, a mint csak férfi szerethet nőt, e világon. Szenvedélyesen ismételte, hogy egyedül ő az, a ki miatt érdemes még élnie s habár most szegénysége elüzi mellőle, mihelyt jobb sorsra tehet szert, visszajön érte, — hogy azután boldogan éljék napjaikat mind a koporsóig, vagy még azon túl is egyesüljenek az örökkévalóságban.

Alice tudta, miképp kedvesének rajzkönyvében minden lehetséges formában le van véve az ő képe — Everard maga rajzolta azokat, hogy mint mondani szokta, ha majd távol lesz tőle, némi vigasztalást találjon azok nézésében — de mégis elhomályosult a könyvtől az a tengerre szegezett nefelejtszempár, mikor Everard levelét elolvasta. Mert bár szerelem szót minden szóból — mégis csak holt betűk voltak azok — nem az élő szerelmes, a kit kárpótolni lettek volna hivatva.

— Everard, Everard, várok reád türelemmel, — csak te ne feledkezzél meg rólam, csak te is szeress! — mormolá, a kezében tartott levelet szenvedélyes csókokkal börtve.

Szegény szerelmes kis leányka, szegény boldog álmodozó, ha tudta volna, hogy majdnem abban a pillanatban nyomta a bucsucsókot Everard az ő fotografiájára és hogy ugyanakkor ejté ki ama végzetes szavakat: — Igen, drágám, ha a szükség ugy kívánja, a dicsőségért még tégedet is feláldozlak!

A dicsőségért, a nagyvágyásért! Everard még maga előtt is alig merte bevallani ezt a förtelmes bénét, a mint szobájában ülve, rajzkönyvét nézegette és szeme újra meg újra arra a fotografiára tévedt, mely alá ez a név volt írva: Alice!

Nem volt azonban olyan kedélyállapotban, hogy a megkezdett rajzot befejezze, pedig az a kis sovány gyermek, sötét, bánatos szemével olyan szemrehányólag látszott reá tekinteni. Türelemtelenül szakította kétfelé a bevégtelen képet s a tűzhelyre hajította. Egészen más gondok vették most igénybe, sem hogy egy halálra szánt, vézna gyermek képé-

vel bajlódjék. Egyik esős napon csak azért fogott hozzá, hogy legyen, a mivel az időt ölje s megígérte Greynénak, hogy neki ajándékozza. Legyen meg legalább a képe, ha meg talál halni.

(Folyt köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ajánkozás.

Róm kath. középkori gazdatisztné gazdasszonyi vagy kiadónői állást keres.

Czim: özv. Kovács Károlyné
Teleki-utca, Czuczor-ület. Nagyvárad.

AMERIKAI

ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Fő-utca (Bazár épület).

Tavasza

a legújabb és legszebb áruk meg-
971 érkeztek és

utólérhetetlen olcsó

árban lesznek árusítva.

Kiadó nyaraló.

2 szoba, egy nagy ebédlő nagy teraszal, konyha, kamara ezen kívül egy magános egyénnek egy csinos külön szoba, regényes szép szőlőben, a város közvetlen szomszédságában.

Értekezni lehet **Keckeméthy István** vendéglősnél, Fő-utca 26. szám.

Lithion tartalmu!

Lithion tartalmu!

A singléri

SZULTÁN-forrás

húgyoldó és húgyhajtó hatásu.

Könnyen emészthető.

Szénsavdus.

Gyógyviz és üdítő ital.

Szakorvosok, előkelő betegek által, vesebajknál, húgyhólyagbántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál, páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják.

Magyarország legolcsóbb gyógy-élvezeti-
vizek egyike.

1138

A SZULTÁN-forrás kutkezelősége:

Holénia Béla, Eperjes.

Kapható: Kádár János urnál Nagyvárad.

Ujnyaralási vállalat

külföldi minta szerint.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy szücs-műhelyeink vezetésére egy külföldön elsőrangú cégeknél nyert bő tapasztalatu szakavatott szücs mestert alkalmaztunk, ki is a nyaralásra szánt utazó- és szörmeárakat nemcsak lelkiismeretesen gondozza, hanem azokat ki is javítja.

Tisztelettel:

Heiman Lipót és Tsa.

1104.

A cég szücsé;

Adler Jakab.

Telefon: 243.

Telefon: 243.

Raktárak biztosítva vannak.

A t. gazdaközönség

szives figyelmébe ajánljuk

saját gyártmányu

kenderből készült kötélárak, u. m. **hámsztráng, lókötfék és rudalók, ruhaszáritó és pinczeköteleket**, amelyek nálunk *olcsóbban mint bárhol beszerezhetők.*

1119.

Kiváló tisztelettel:

Spitzer Izráel és Tsa

Zöldfa-u. Kurländer és Ullmann céggel szemben.

Zsák és ponyva eladás és kölcsön-intézet.

Telefon szám 434.

50 darab használt 48 és 96 négyzetméteres ponyva k pontom árban eladók.

Gépolaj, Tawotta és Gépszijakban legolcsóbb beszerzési forrás, Boeskorokban legnagyobb raktár.

Nagymagtár kiadó.

Várad-Velenczén, a volt Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a **KALAPGYARBAN** Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején

Ne sajnálja senki a fáradságot arra, hogy a *most érkezett*

tavaszi

ujdonságokat

megtékintse. 971

Az árak meglepő olcsók!

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

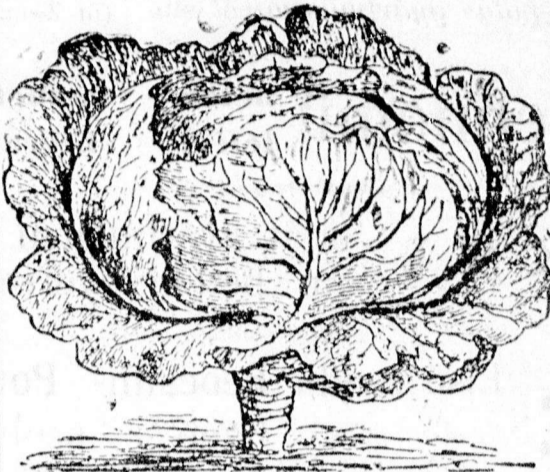
törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpádlás nélküli műfogakat készít kezesség mellett.

SZÉKELY KÁROLY

975. fogtechnikus,

Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utca. 15. sz.

Alapított: 1850-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani *legkiválóbb*

MAGVAIMAT.

Valódi eredeti kitételeit

takarmányrépa-fajokat.

Valódi oberndorfi kerek sárga; Mammuth óriás, vörös, ecken-dorfi, Olajbogyó palaczkalaku, hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes francia és magyar lucerna, stíriai vörös lóhere.

Pázsit díszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, büköny, paprika-köles, len- és kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel

DELL'ORTOKÁROLY

magkereskedése

a „ZÖLD KOSZORU“-hoz Nagyvárad, Szt. László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Videki megrendeléseket gyorsan és pontosan feljesíték csomaglási költség nélkül.

Már megnyit.

Dr. Politzer Jakab

sanatoriuma és vizgyógyintézete Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáró és bennlakó betegeknek. Egész éven át nyitva. Elegáns szobák. mérsékelt árak.

Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szálló-dával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacon terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képvisellete alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottak;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközök ki.

Mindentéle kölcsön ügyletben szívesen állok rendelkezésére és minden díjazás nélkül szolgálok felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám

930.

Maár és Szabó

fűszer-, bor-, csemege és vadaskereskedése

Nagyvárad,

(Moskovits-palota.)

Telefon 251.

Ajánlja mindennemű csemege különlegességeit. Nagyválaszték mindenféle **Sajtokban, Liptói, Székely, juhturó, füstölt, olajos és páczolt Halak, Konzervek, Caviár, Angolna, Délgyümölcsök, Aszalványok, Californiai baraczk, Aszalt szilva** kitűnő **asztali borok**, naponta friss **tej, vaj és darált mak**

Videki megrendelések gyorsan eszközöltetnek

kiváló tisztelettel:

Maár és Szabó.

Naponta friss Kugler mignon süteménye, Pozsonyi diós és mákos patkó.

Naponta friss Kugler mignon sütemények, Pozsonyi diós és mákos patkó.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól,
a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“
a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.
az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiból stb. (Dr. Zieliuski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére.

C s a t o r n á k a t saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl. — — — — —

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből. — — — — —

Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyvárad-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep

Kertészeti-telep:
NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM.
Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:
Műkertészeti-telep Nagyvárad.

Virág-csarnok:
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármely alkalmi, szép berlini papírtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, rózsza és kaméliából 8 forinttól 12 forintig, ami azelőtt 15—20 forintba került. Csokrok a legnagyobb mintájuk, legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forint, ezelőtt 40—50 forintba került.

Élő virágokból:

Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból díszítve 1—3 forintig. — **Babérkoszoruk**, ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2—5—10 forintig. — **Ficus Magnolia koszoruk**, a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal dí-

zítve 10—25 forintig, samí ezelőtt 35—40 forintba került. A fent irt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készítettnek. 100.000 drb. nemes rózsza. Alacsony törzsű gyöknes (vurczellecht) darabja 20 kr., 100 darab 18 forint. — Magas törzsű rózsza 3—5 lábíg, 1 drb 40 kr., 100 darab 35 forint. — 100.000 drb. legnemesebb gyümölcsfa gyönyörű szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, darabja 35 kr, 100 drb. 35 frt

Szöllő-oltványok: az összes eddig ösmert legjobb fajokból összeállítva, 12 borfaj és 12 lugas és csemege faj, melyekről faj és árjegyzék kívánatra azonnaj bérmentve küldetik.

Farkas József műkertész

a várad-velencei mű- és rózsatelep tulajdonosa Nagyváradon.

Vidéki és helybeli telefon 63.

NÁDOR HENRIK és TÁRSA czipő nagyraktára

NAGYVÁRADON, Kereskedelmi-palota.

Van szerencsénk a n. é. vevőközönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a tavaszi idényre megérkeztek kitünő minőségű női-, férfi- és gyermek-czipők óriási választékban, feltűnő olcsó szabott árak mellett kaphatók csakis **Nádor Henrik és Társa** kizárólagos czipő nagyáruházában (Nagypiacz-tér Kereskedelmi-palota.)

Vidéki és helybeli telefon-rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Szolid kiszolgálás.

Szabott árak.

A Rimanóczy fő-utcza házában 15 év óta fennállott *nagy áruházunkat* a ház lebontása és újra építéséig kénytelenek voltunk *folyó évi októberig ideiglenesen* a Széchenyi-szálloda mellett ujonnan épült Moskovits-palotában (Maár és Szabó fűszerüzlete *Telefon az egész megyében 76. sz. mellett) a Fő-utczán elhelyezni.* Telefon az egész megyében 76. sz.

Nem kimélve semmi áldozatot, üzletünket a n. é. vevőközönség érdekében finom árukkal a legjobban rendeztük be. **Tavaszi és nyári idényre** a legjobbnak elismert és legegészségesebb női, férfi és gyermek fekete és színes **czipőink** meglepő nagy választékban megérkeztek. Uri és fiu angol és olasz **kalapkülönlegességek** Férfi, fiu és gyermek szalma kalapok, turista ingek és övek, gyermek torna-ingek, szürke drapp és világos sárga spangnis czipők, 3000 drb **nyakkendő ujdonságok**. Glacé és selyem keztyűk, női, férfi és gyermek **harisnyákban** feltűnő szép áruk. Nyári férfi fehér és színes **ingekben** meglepő szép új minták. Rőfös és rövidáru osztályunkban crettonok, sephirek, fekete női ruhaszövetek, schiffonok, vásznak, csipkék, szalagok, arczlányok, női bőr- és selyem-**övek**. Ridikülök és még ezerféle cikkek **dus választékban**. Miután ezen áruraktárunkat **őszig, a költözés idejére kiárusítani** akarjuk, áruinkat **meglepő olcsó árban** árusítjuk és így minden vevő érdeke teljes szükségletét nálunk fedezni.

Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását, biztosítva mindenkor lelkiismeretes kiszolgálásunkról. — Tisztelettel:

Fábrý Testvérek Olaszi, Fő-utca Moskovits-ház.

„Nagyvárad Hítelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamattal és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket

nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsú-bizo-

nyitvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után **5%-os** fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerék és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Berger Sándor Parfümerie „Savoly“ illatszertára.

Nagyvárad, Bémer-tér (Színház-sarok.)

Husvét-i

locsoló

Parfümök

dus választékban.

Ajándéktárgyak

20 fillértől fölfelé.

Lábizzadás ellen legjobb a „LABOLIN“ 1 üveg 1 kor. 20 fillér.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A magyar kir. államvasutak gépgyárának vezérigénységénél Budapest, V., Váci- körút 32.

Arjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldünk.

MINDEN MŰVELT EMBERNEK

tájékozással kell ma bírni az „occult tudományok” felől.
A spirítizmus, pszichizmus, mediánizmus, a magnetizmus, hypnotizmus, szombabulizmus, a clairvoyance, telepathia stb., az „érzékfölötti világ” olyan jelenségei, melyek elől ma már nem elzárkózni kell, de azokat tanulmányozni kötelesség, ha azt akarjuk, hogy hozzájáruljunk.

„MAGYAR SPHINX”

cím alatt most egy folyóirat jelenik meg, mely feladatát tüzte ki az occult tudományok propagálását hazánkban is, és pedig a külföldi irányú előkelő színvonalon álló folyóiratok mintájára.

kritikai és tudományos alapon.

menten minden vallási rajongástól, elfogult túlzástól és éppen a tévhit, babona és charlatánizmus leküzdésére.

Mutatványfüzetet 50 fillér ellenében küld a **MAGYAR SPHINX** kiadóhivatala Baróth, Háromszék m.

Ugyanitt közelebről meg fog jelenni: **„A HYPONTIZMUS CSODÁS VILÁGÁBÓL”**
Érdeklődők forduljanak a „M. Sph.” kiadóhivatalához.

Kérjen csak

Selle & Kary's

EREDIN

Legjobb

tisztítószer

1048. mindenféle sárga és fekete cipőnek.

Különösen ajánlható Boxcalfs-, Oscaria-, Chev- Laxnareck- és cipőknek.

BÉCS, XIII.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépítészet

Budapest, V., Váci-út 40—46.

TÖREKROSTA
GRAEPEL HUGÓ SZABADALMA

Uj szabadalmazott

**törekrosta
vaslemezből,
cséplőgépekhez.**

Mult évben kb. 1000 dbot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva.

Ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldöm és visszaveszem, ha nem jobb, mint bármely másfajta törekrosta.

Részletes leírást, mintát és elismerő levélfüzetet minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küldök.

Szabadalmazott

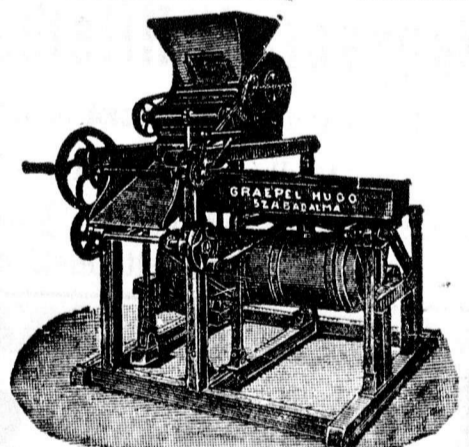
„Pompás”

kombinált gabonatisztítógép, u. n. ördögboeskor-választógép, mely a gabonából mindenféle gazi ördögboeskort és kigyóhagymát kiválaszt.

A veszpremi mezőgazdasági kiállításon ezüst éremmel kitüntetve.

Egyedüli gép, mely az ördögboeskort és kigyóhagymát teljesen kiválasztja.

Kérvántra árjegyzékkel és tisztítási mintával díjmentesen szolgálók.

Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

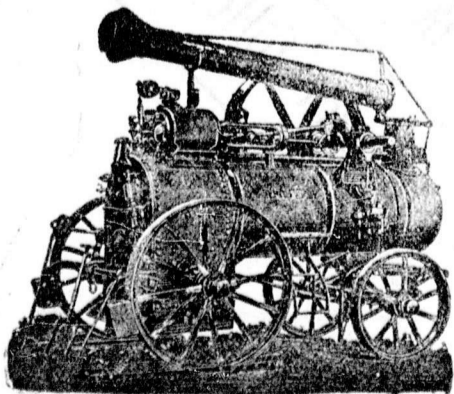
egy régiónak bizonyult háziser, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvenymel, csúznál és meghűléseknel bedöröcsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter czéjgegyezssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstr. 3. nos. Mindennapi széküldes.

DEBRECZENI LAJOS

gőzerőre berendezett gépműhelye
Kolozsvári-utca 29/43. Nagyvárad

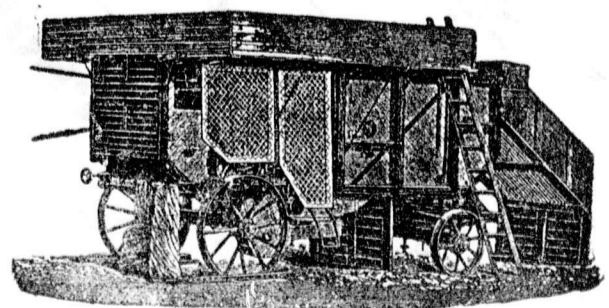

Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő új gépekkel berendezett műhelyemet; s ujonnan felépített gőzcséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavítását avagy ujonnan átalakítását felelőség mellett; u. m. járgányokat, petróleum, gáz, benzin, gőzmotorokat, gőzgépeket-gőzcséplőgépeket és mindenféle gépezeteket.

Készítek mindenféle egyenes és hajlított tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágyakat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen új tüzszekevényeket avagy kijavítását s gőzmalom berendezések javítását elvállalom.

Uj villanyvilágító gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készítek bármilyen nagyságban.

Uj gőzhenger fűtőgéppel (ezilinder) hengerfűrészeket s gépről való leszerelés nélkül vidéken s új karikákkal együtt pontosan készítek.

Eladók

több 6—8 lóerejű M. Allami vasramás új cséplőgépek, 6—8 lóerejű gőzgépek új használati engedéllyel teljesen üzemképesek felelőség mellett

„Eternit-Művek“

Hatschek Lajos Budapest.

Van szerencsénk az igen tisztelt építészek, mérnöki hivatalok, mérnöki kar és építkezők tudomására hozni hogy

„Eternit pala“

néven forgalomba hozott és elsőrendű fedőanyagának elismert

szab. azbeszt-czement palánk

kizárólagos képviselővel Nagyvárad város és Biharmegye területére

ROSENBERG IZSÓ

ur at

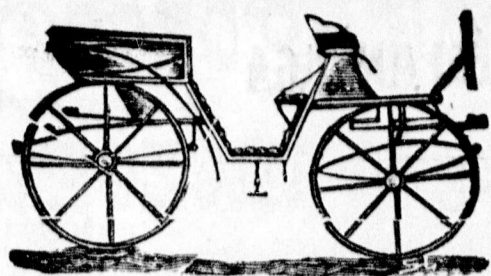
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca
biztuk meg.

Képviselőnk készséggel szolgál jutányos ár ajánlattal és mindennemű felvilágosítással.

Kiváló tisztelettel

„Eternit-Művek“

Hatschek Lajos Budapest.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a **Bodánszky Lipót-féle** (Szilágyi Dezső-utca, dr. Adorján ház

mellett) 30 év óta fenálló **kocsigyárat** átvettük s ezt saját személyes felügyeletünk mellett **Bodánszky Lipót utódai** cég czimjegyzésén tovább vezetjük.

Raktáron tartunk mindenféle új kocsikat, u. m.: **fedeles, fedeletlen, üveges, landauer, landonet, Esterházy, bordás, paszket, kucsir, magánhajtó, sandauffer** és még többfélét.

Elvállalunk mindenféle javításokat, úgy mint **kerékgyártó, kovács, szatler, fényező** munkát leggyorsabban elkészítve.

Régi kocsikat javítunk és egész újra is kicserélünk.

Külön lovasaló osztály, mely a cég egyik okle-

○○○○ vellel bíró tagjának felügyelete alatt van. ○○○○

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

BODÁNSZKY LIPOT cég utódai.

Vadász Testvérek.

Tanulók felvételnek fizetés mellett.

Építetők szives figyelmébe!

Van szerencsém a t. építető közönség szives tudomására hozni, hogy Budapestről, hol több éven át az építkezés minden terén való gyakorlati kiképzése végezt tartózkodtam, s Nagyváradon, mint

építési vállalkozó,

letelepedtem.

A modern építési ipar minden terén szerzett bő tapasztalataim képesítenek arra, hogy mélyen tisztelt megbízóm legmagasabb fokú igényeit is kielégíthessem és úgy pontos, mint becsületes munkával megelégedését kiérdemeljem.

Elvállalok építési tervezést, valamint kisebb nagyobb építkezéseket, javításokat és épületeknek állandóan való jókarban tartását év szápra. B. leveleikre személyesen is megjelenek.

Kiváló tisztelettel

Kováts Sándor

okl. építő-vállalkozó. Hármass-u. 21. szám.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképesz lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpalczák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Zöldfa kávéházzal szemben meglepő árengedmény.

MEGVETTÜK A

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös és női divatáru üzletét a Zöldfa-utcán.

Teljes eladásra kerül mindkét áruraktár.

Ez alkalommal fontos tudni való, hogy **költözködési idény alkalmával** eladásra kerülnek: **Futó- és szobaszőnyegek, ágyterítők, függönyök, paplanok, asztalneműek, ágyhuzatok, schiffonok és rumburgi vásznak, női és férfi kész fehérneműek, divatos nap, és esőernyők, finom szövetek és más száz meg száz divatcikkek.**

KOVÁCS L. és TÁRSA

Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-kávéházzal szemben.

Üzleti helyiségek kiadók!

Üzleti álványok eladók!

